

Vokiečių armijos nesulaikomai veržiasi į Doneco pramonės rajoną

Ir naujieji sovietų junginiai visu frontu traukiasi, dėl to tenka laukti ypatingų padarinių

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. X. 20. Karo pajėgų vyriausioji vadovybė praneša: Rytų fronto pietinėje dalyje vokiečių, italų, vengrų ir slovakų divizijos nesulaikomai veržiasi į Doneco kasyklų rajono pramonės sritį. Ir kituose frontuose karo veiksmams vyksta sėkmingai. Visame Rytų fronto karo aviacija sėkmingai puolė svarbias geležinkelio linijas ir susisiekimo kelius.

Britų salų pietryčių, pietų ir pietvakarių dalyse buvo bombarduoti vosta ir svarbūs kariniai įrenginiai. Šv. Jurgio kanalo jūros srityje karo lėktuvai numetė bombas į prekybos laivą ir jį padegė. Šiaurės Afrikoje spalio 19 d. ir naktį į spalio 20 d. vokiečių karo lėktuvai sėkmingai puolė Tobruko uosto įrengimus.

Priešas į Reicho teritoriją nebuvo įskridęs.

BERLIN. X. 20. Papildomai prie šios kariuomenės vadovybės pranešimo DNB patyrė:

Kaip didieji naikinamieji mūšiai į rytus nuo Kievo, prie Briansko ir Viazmos, o taip pat prie Azovo jūros rodo, karo veiksmams Rytų fronto kiekviena karta apima vis didesnę sritį. Bet veiksmams tokiuose didesne srityse reikalauja plataus silnikimo ir priekio išsivystymo ir, pavyzdžiui, dabar taip pat į šiaurę nuo Azovo jūros vyksta persekiojimas, apie kurį tada negalėjo būti pranešta smulkiau žiniu, nes dar nėra susidariusi nauja kovos situacija. Čia kaip tik Rytų fronto pietinė dalis yra važdus

pavyzdys. Pradžioje vokiečių junginiai iš Dniepropetrovsko srities prasiveržė į pietryčius ir tuo pat metu SS dalys į šiaurę nuo Azovo jūros rytų kryptimi. Per abi operacijas priešas buvo apsuptas, o jo armijos sunaikintos. Sovietų likučiai, kurie paspruko iš apsupimo, mėgino Taganroge sudaryti tam tikrą pasipriešinimą, bet SS dalys smarkiu puolimu paėmė Taganroga. Bendras atstumas, kurį vokiečių junginiai nuo mūsų pradžios

į šiaurę nuo Azovo jūros turėjo nugalėti, siekia 400—500 kilometrų. Turint galvoje šitokį atstumą, matyti, koks platus savo masu sovietų traukimas.

Bolševikai evakuavo milžinišką sritį. Matyti, jie manė, kad dar kartą atsispirs prieš Doneco baseino pramonės srities. Atiduota sritis turi tikrai ūkinę reikšmę, išskyrus uostas. Jeigu dabar kariuomenės vadovybės pranešime sakoma, kad prieš persekiojimą, šioje

srityje ir toliau gerai vyksta, tai reiškia, kad bėgantieji sovietai neturėjo laiko susigriebti ir neturėjo progos susijungti su junginiais, kurie traukėsi iš kitos pusės. Spaudžiant vokiečių persekiojimui, buvo priversti bėgti ir naujieji sovietų junginiai. Vadinasi, veiksmams vyksta pilnu tempu ir tenka laukti ypatingos rūšies išdavų, nes ir čia iniciatyva yra visiškai vokiečių rankose.

Sovietų radijo plepalai

BERLIN. Laiskraštis „Voelkscher Beobachter“ su ironija rašo apie beviltiškus sovietų melus dėl Oriolo ir Kalinino miestų atsiėmimo ir dėl tariamą nepavykusio vokiečių mėginimo įvaryti kyla tarp Timošenko ir Vorosilovo armijų. Laiskraštis rašo: „Noras čia yra melų tėvas. Tačiau melai bolševikams nesugrąžino nei Oriolo nei Kalinino, ką gali padaryti tik kariuomenės žygiai. Tačiau sovietų kariuomenė jau nebegali atsiimti Oriolo ir Kalinino. Timošenko armijos yra sunaikintos prie Briansko ir Viazmos, o Vorosilovo armija apsupta Leningrade. Šių faktų negali pakeisti jokie sovietų melai“.

Maskvoje paskelbta apsiausties padėtis

Atsišaukimas į sostinės gyventojus

AMSTERDAMAS. Britų informacijų biuro žiniomis, Stalinas išleido įsakymą, kuriuo jis Maskvoje skelbia apsiausties padėtį.

STOCKHOLMAS. Kaip praneša anglų telegramų agentūra, „Pravdos“ vedamajame skelbiamas atsišaukimas į Maskvos gyventojus, kurie raginami patys sudaryti armiją ir ginti sostinę, jei reikės, gatvė po gatvės ir namas po namo. Šitą atsišaukimą pakartojo ir Maskvos radijas. „Pravdos“ vedamajame dėl Stalino dekretu apie apsiausties stovio paskelbimą pasisakoma, kad įsakytosios priemonės turinčios lemiama reikšmę sostinės gynimui. Gyventojai pamokomi, kaip jie turi elgtis su priešais tankais, kaip gali būti pagreitinti įsivertinimo darbai. Be to, jie kviečiami būti pasiruošusiems atiduoti savo gyvenimą už sostinės gynimą. Kiekvienas, kas gali pavartoti šautuvą, turi laikyti

svą savo „šventąją pareigą“ užkirsti priešui kelią. Kiekviena gatvė, kiekvienas namas turi būti pavertti tvirtove. Visi, kas neklausys šio įsakymo, turi būti tuoj patraukti prieš karo teismą, o provokatoriai, šnipai ir kiti priešai agentai turi būti šaudomi vietoje.

AMSTERDAMAS. Dėl Stalino dekretuotos Maskvoje apsiausties padėties, anglų informacijų biuras papildomai praneša, kad dekretas įsigalioja spalio 20 d. ir kad juo draudžiama vaikščioti nuo vidurnakčio iki 5 val. ryto. Palaikyti „griežčiausią tvarką“ mieste ir apylinkėse pavesta Maskvos komendantui generolui majorui Sinilovui. Tuo tikslu jam priskiriamos vidaus apsaugos pajėgos ir darbininkų batalionai. Visi Maskvos darbininkai vėl esą paraginti teikti visokeriopą pagalbą miestą ginančiam kariuomenėi. Tvarkyti policijos priežiūrą srityse, esančiose į vakarus nuo sovietų sostinės, pavesta vakarinio fronto armijos vadui generolui Jukovui ir Maskvos įgulos vadui generolui leitenantui Artemjevui.

BERNAS. „Tuo tarpu, kai mūsų artėja prie Maskvos, sovietų sostinė įgauna niūrų karo zonos miesto vaizdą“, praneša prancūzų OFI agentūra iš Maskvos. Visuose didesniuose namuose įrengiamos priešinimosi pozicijos su kulkosvaizdžiais ir prieštankiniais pabūklais. Daugumas vyrų esą išvežti į frontą ir beveik visi fabriškai nutraukę darbą. Dar neišvežti darbininkai esą pačiamieji įkarštyje prie naujų sustiprinimo darbų miesto ribose ir svarbiausiose apylinkėse einančiose gatvėse.

TOKIO. Vienoje užsienių reikalų ministerijoje gautoje iš japonų ambasadoriaus Maskvoje Taktakovo telegrame sakoma, kad jis su savo palydovais, kaip ir visas diplomatinis korpusas, yra pakelti į Kuibisevą, į pietus nuo Kazanės.

STOCKHOLMAS. New Yorko siųstas WRCA pateikė šį pranešimą: „Amerikos spaudos atstovai išvyko iš Maskvos. Nuro-

domė, kad nuo šiol informacijas gausime tik iš sovietų informacijų biuro“.

IR STALINAS IŠVYKO IŠ MASKVOS

STOCKHOLMAS. „Aftonbladet“ įsidėjo savo korespondento pranešimą, kuriuo Stalinas iš Maskvos išvažiuo nežinoma kryptimi. Informuotuose šiuoksmuose spėjama, kad jis savo vyriausiąjį štabą įsisteigęs viename šarvuotame traukinyje ir tuo būdu pastovios gyvenamosios vietos neturės.

Tojo pareiškimas

TOKIO. Ministras pirmininkas Tojo pasakė kalbą karo ministerijos karininkų susirinkime ir pabrėžė, kad tauta, norėdama būti pajėgi atsispirti visiems sunkumams, turi būti visai vieninga. Kaip „Jomuri Šimbun“ praneša, generolas Tojo savo instrukcijas suglaudė į tris punktus: 1) Kinijos konfliktas turi būti išspręstas ir tam turi būti panaudotos visos jungtinės tautos pajėgos; 2) Japonija stovi kilimo ar smukimo kryžkelėje; 3) Atsispirti apsupimui, kurį yra pradėjusios Japonijai nedraugiškos valstybės, reikia imtis priemonių, kurios užtikrintų Japonijai saugumą ir gerovę.

PER ANKSTI KALBĖTI APIE SANTYKIUS SU JUNGTO VALSTYBĖMIS

TOKIO. Per pirmą pareiškimą spaudos atstovams užsienių reikalų ministeris Togo pažymėjo, kad yra dar anksti jam bet ką paskelbti apie santykius su Jungtinėmis Valstybėmis ir kitomis tautomis. Vis dėlto, jis tikisi netrukus galėsian-

kiek įmanoma dažniau painformuoti japonų tautą apie krašto politiką. Apskritai, ta linija, kuria vadovausis Togo, esanti beveik nustatyta.

ANGLIJA PATI SUPRANTA, KAD ANTRŲ FRONTŲ VAKARUOSE JI NEPAJĖGS SUDARYTI

BUENOS AIRES. „Didžioji Britanija nepajėgia Europoje sudaryti antrojo fronto“, rašo laikraščio „Nacion“ Londono korespondentas Spearmanas. „Tatai išplaukia ne tik iš įvairių britų politikų pareiškimų, bet, visų pirma, iš lordo Gorto raporto apie britų ekspedicijos prie Duenkircheno pasekmių. Tas dokumentas kaip tik šį kritišką momentą juo daugiau sukėlė rūpesčio, kai paaiškėjo karinis neįmanomumas mėginti invaziją į Europą. Iš visko matyti, kad angli vyriausybė tarsi supranta, kaip Spearmanas toliau praneša. Anglijos militarinė operacija Sovietų Sąjungai tik tada galėtų palengvinti, jei ji būtų atlikta dideliu mastu. Angli visuomenė dėl aiškiai grasinančios padėties Sovietų Sąjungoje nepaprastai nerimauja, tad net vyriausybės sprendimai yra smarkiai kritikuojami. Nepasitenkinimas stiprėja dar dėl to, kad karo medžiagų gamybos vadovybė yra aiškiai negabiose rankose. Dėl to nepasitikinčia pavirtusi angli tauta reikalauja griežtai ir iš pagrindų perorganizuoti visą ginklavimosi gamybą, siekiant tai nepakenčiamai padėti padaryti galą.“

TOKIO. Nuo spalio 20 d. Japonijoje įvedama cenzūra visiems užsieniui siunčiamoms siuntiniams. Siuntėjas įpareigojamas laiškus atiduoti pats prie langelio neužklijuotus.

Anglijos darbininkai kaltina Churchillį išdavus Sovietų S-gą

Reikalauja naujo fronto Vakaruose

NEW YORKAS. Anglų fabrikuose vis didėja įtarimas, kad britų vyriausybė išdavė sovietus ir kad kai kurie ministerių kabineto nariai sutrukė antro fronto sudarymą. Šitaip, pasak Associated Press, pareiškiamas vieno metalų pramonės parengiamųjų darbininkų susirinkimo Churchillį pasiūstoję rezolucijoje. Tame susirinkime buvo atstovaujama 500.000 darbininkų.

Rezolucijoje reikalaujama, kad tuoj būtų sudarytas Vakarų frontas prieš Vokietiją.

Tie įtariamieji ministerių kabineto nariai esą karo ministeris Margesonas, lėktuvų gamybos ministeris Moore Brabazonas ir lordas Halifaxas. Rezolucijoje, kuriai uždėta antraštė: „Išpėjimas vyriausybei“, be kitko, pareiškiamas, jog anglų darbininkai niekuomet nesutiks, kad Sovietų Sąjungos būtų išsižadėta. Darbininkai reikalauja, kad Anglija aukotųsi tiek pat, kiek Sovietų Sąjunga. „New York Times“ žiniomis, susirinkime, kuris priėmė tą rezoluciją, darbininkų vadas Walter Swansonas pareiškė, jog Anglija į tokią baisią rimtą padėtį pateko dėl kenksmingo dėsimo kovoti greta bolševikų. Be to, sakoma toliau, britų karo pramonė, nežūrint dvejų karo metų, skandalinru būdu savo uždavinio neatlieka. Esą, antrasis frontas turės būti sudarytas ir britų vyriausybė turinti būti pakeista tokiu būdu, kad būtų užtikrinta, jog karo uždaviniai bus atlikti.

NEW YORKAS. Anglijoje visur reiškėsi nepasitenkinimas dėl dabartinio Anglijos valdymo kare. Associated Press praneša iš Londono, kad čia reikalaujama akcijos. Gerai informuoti šiuose sluoksniuose kalbama, kad

artimiausiam parlamento posėdyje bus pastatytas reikalavimas pradėti puolimą, kad tuo būdu galima būtų išgelbėti sovietus.

Darbo partijos atstovas pulkininkas Wedgwoodas pranešė, kad jis pasiūlysiąs atsisakyti nuo britų defensyvinės politikos užlavinkų. „Sunday Pictorial“ puola britų karinės gamybos lėtumą ir to lėtumo pavyzdžiu nurodo vieną įmonę su 1.300 darbininku, per du mėnesius pastatiusią du prieš 8 metus sukonstruoto tipo lėktuvus.

Šlykštūs Amerikos ministerio prasimanymai apie Vokietijos Italijos santykius

BERLIN. Jei Jungtinių Valstybių užsienių reikalų ministerio pavaduotojas Longas iš tikrųjų, taip manoma, yra pareiškęs, jog Vokietija reikalaujanti iš Italijos pasiūsti milijoną kareivių į Sovietų Sąjungą, o Vokietija savo kareivių pasiūstanti į Italiją ir tuo būdu načiai patys užpuolė Italiją, tai, kaip buvo pareiškta Vokietijos užsienio reikalų ministerijoje užsienio spaudos atstovams, toks pasakymas būtų niekšybė, neturinti sau lygios. Kaip toliau čia buvo pareiškta, tokie pareiškimai tegali išeiti iš tų, kurie yra pasiruošę patys tokias mintis įgyvendinti. Veitui būtų ieškoma vokiečių istorijoje tokių dalykų, kuriais galima būtų paremti tokios rūšies galvoimą. Kas vokiečių italų santykiuose turi būti ypatingai pažymėta, tai ta Fiurerio ir Dučės draugystė, kuri neprileidžia nei mažiausio abejojimo dėl Vo-

kietijos ir Italijos likimų bendrumo ir tie politiniai sprendimai kurie ilgam laikui nustato abiejų kraštų bendrumą. Berlyne laikomas reikšmingu dalyku tas faktas, kad tie tvirtinimai, kuriuos yra pareiškęs Jungtinių Valstybių užsienių reikalų ministerio pavaduotojas Longas, buvo paskleisti netrukus po to, kai Jungtinių Valstybių ambasadorius Romoje Philippsas atvyko į Jungtines Valstybes.

HOOVERIO ŠAUKSMAS TYRUOSE

NEW YORKAS. Kreipdamasis paremti maisto produktais okupuotosios Europos moteris ir vaikus, buvęs prezidentas Hooveris per New Yorko radiją pareiškė, kad šis pagalbos siuntimas nepadarys karinėje srityje jokios lemiamos įtakos, nes Vokietija šiaip ar taip negalų būti badu išmarinta. Tokia

esanti ir karinių specialistų nuomonė. Paskui Hooveris pasisakė prieš užsienių reikalų ministerijos lafkyse, kai ši maisto produktų siuntimo klausimą užbaigė trumpu laišku, nors 37 Jungtinių Valstybių senatoriai, daugumas atstovų rūmų narių ir daugiau kaip 6.000 visuomenės organizacijų Jungtinėse Valstybėse palaikė tokį pagalbos teikimo būdą.

Tautų Sąjunga išvažinėjo į visus pasaulio kampus Bet išdas atsidūrė Londone

ŽENEVA. „Times“ žiniomis, Anglijos parlamente padaryta užklausima apie Tautų Sąjungos buvimą vieta užsienių reikalų ministerijos valstybės pasekretoris Law pareiškė, kad Tautų Sąjunga esanti persikėlusį į užjūrį. Ženevoje tesą

pasilike tik keletas jos stebėtojų. Ekonominis ir finansų skyrius esą šiuo metu Princetowne (Jungtinėse Valstybėse), išdas — Londone, nuolatinė opiumo žinyba — Vašingtone, o tarptautinis darbo biuras — Montrealyje.

Pasipiktinimo ir protestų audra prieš anglius Norvegijoje

OSTO. Anglų užpuolimas ant Norvegijos krantų laivo „Vester Aalen“, pražudęs 60 norvegų, norvegų spaudoje sukėlė visą pasipiktinimo ir protestų audrą. Ministras dr. Lunde viename laikraščio vedamajame rašo, kad šis žygis prieš neapginkluotą Norvegijos pakrančių laivą yra tikrai angliškas smurto žygis. Matyt, kad Anglų karo laivynas vėl buvo reikalingas vadinamos „nergalės“ ir laikė patogesniu pulti ne kuri nors vokiečių laivą, o beginklį krantų laivą, kurį torpedavus be jokio perspėjimo, pražudytą daug Norvegijos moterų ir vaikų. Dėl šio niekingo darbo yra kaltas ir Norvegijos exkaralius, kaip Churchillio ir Stalino sąjungininkas. „SS Morgenbladet“ rašo, kad žinia apie šį anglų užpuolimą ant „Vester Aaleno“ visame krašte sukėlė susirūpinimą ir aiškų pasibaurėjimą. Piktinamasi ir protestuojama prieš tuos, kurie įvykdė šią nežmonišką tragediją.

Airija tarp kūjo ir priekalo

BERLIN. Berlyno politiniuose sluoksniuose pareiškama, jog nėra labai sunku suprasti aiškių ministro pirmininko de Valeros pareiškimą, kad Airijai gresia didelis pavojus, kadangi beveik kiekvieną dieną iš anapus Atlanto vandenyno girdima pasakymų, kurių reikšmė gali būti išaiškinta taip — kada gi, pagaliau, bus baigta su šia „politiškai trukdančia sala“. Tokiomis aplinkybėmis, kaip čia pareiškama, būtų visiškai galima, kad de Valera palaikytų reikalingą vieną kartą baigti su savo ligšioliniu susilaikymu.

NEW YORKAS. Karinių lėktuvų čia atskrido Averell Harrimanas, amerikiečių delegacijos Maskvos konferencijoje dėl rusų karinių reikalavimų pirmininkas. Aštuonių keleivių tarpe buvo Anglijos oro susisiekimo ministerijos valstybės paskrečioris Balfouras. Harrimanas ir Balfouras vyks į Hydeparką tartis su Rooseveltu.

NEW YORKAS. Agentūrų žinomis iš Australijos, ministras pirmininkas Curinas sušaukė nepaprastą karo kabinetą o posėdį ir tarėsi su Jungtinių Valstybių atstovu apie karines priemones.

NEW YORKAS. Dėl nežinomų priežasčių, kaip praneša Associated Press, sprogo Kelley (Idaho) 450.000 svarų dinamito. Buvo padaryta daug žalos namams ir geležinkelio įrengimams 40 mylių aplink sprogo vietą plote.

Pulkininkas J. Petraitis

Kaip jie mus sušaudė

45

— Molčat! — sušunka į mūsų šauksmus enkavedistai, prasivėrę duryse langelį.

— Jūs nenuvešite mūs, mes čia visi tuojau numirsime, duokit mums oro... — paaiškina rusiškai jiems prof. K.

Negalima įsivaizduoti didesnių kančių, kada žmogus miršta nebeturėdamas oro. Nors visi plačiai išsižioję, liežuvius iškišę, visomis pajėgomis gaudome tą brangųjį orą, bet jo nebepauname, nes jo nėra. Kiti jau visiškai nebesąmoningai pradėjo kalbėti: „oro, oro oro“... Bet žodis „oro“ žodžių pasilieka, o paties oro vis nėra. Krūtinės laste ir tam tikri raumenys, kurių pagalba mes įtraukiame ir išpučiame orą, visiškai atsisako veikti. Ausyse tik spieglia, užia, akyse raibuoja.

Gal po valandos mūsų kančių girdime, kad enkavedistai už durų ginčijasi tarp savęs. Vieni sako, kad reikia praverti duris, kiti sako, jog užteks ir langelį pravėrus. Pagaliau susimylėjo: atidarė langelį ir truputį duris pravėrė. O, kiek mes tada laimingi buvom, kai į mūs mirties kamerą šniukštelėjo tyro vėsiaus oro srovė.

Kaip bus tvarkoma naujoji Europa?

Viešinio Italijos reicho ministerio Walther Funko pareiškimas

ROMA. Vokietijos ūkio ministras Walther Funkas, kuris, atsakydamas į Italijos užsienių prekybos ministerio Riccardio pakvietimą, lankosi Romoje, pirmadienį pasakė kalbą, kurioje jis pagerbė tik kartą istorijoje pasitaikantį abiejų ašies Vadų dindingumą ir apibūdino milžinišką jų politinių siekimų mastą — Europos erdvės naują tvarką ir taiką. Kaip Reicho ministeris Funkas įsakmiai pareiškė, Italijai čia tenka ypatingas vaidmuo rūpintis savo natūralioje gyvenimo erdvėje, Viduržemio jūros srityje, užtikrinti sveiką politinių ir ūkinį sąlygų naują tvarką. Milžiniška Viduržemio jūros sritis su jos nepaprastai dideliais galimybės reikšmė, visų pirma, glūdi čia, kad ji yra natūralus tiltas tarp Europos, Afrikos ir Priešakinės Azijos ir dėl to gali patarnauti milžiniškiems prekių mainams tarp trijų žemynų. Kaip pirminis Europos bendradarbiavimo tikslas Reicho ministeris Funkas išskėlė reikalą iš britų blokados prievaros išlaisvinti Europos didžiojo ūkio erdvę vėl padaryti nepriklausomą nuo pragyvenimų reiklų ir karinių atžvilgiu svarbių prekių įvežimo, ir čia jokiū būdu negalės būti kalbama apie kraštutinę autokratiją. Nes mes esame tvirtai įsitikinę, kaip mi-

nisteris pabrėžė, kad prekių mainai su kitomis ūkio sritimis, pasibaigus karui, labai greitai užimę, nes užjūrių žaliavų gamintojai, paprasčiau paprasčiausia, negali ir nenori ilgą laiką laikyti savo gaminių atsargas. Tačiau, visų pirma, mes laikome tuščiu, tiesiog nepatikėtinu dalyku ūkio sistemos klausimą propagandškai kelti kaip kliūtį klestinčiai ateities tarptautinei prekybai, kai pasaulis šiandien su nuostaba žiūri, kaip demokratinės šalys, ypač Anglija ir Jungtinės Valstybės, tariamai kovoja už išsaugojimą laisvų ūkio metodų, vis labiau žengia į tai, kad jų vidaus ir užsienių ūkį tvarkytų valstybė. Dėl to mes turime tą propagandą vertinti kaip tų valstybių imperialistinių tikslų nudėvėtą pretekstą. Tačiau „sveika valiuta tik esant sveikam ūkiui“ tinka ir tarptautiniams valiutos klausimams išsprendi. Mes turime pavadinti pasaulinės nuomonės klaidinimu, kai mūsų priešai clearingo sistema laiko kliūtimi naujai tarptautinės prekybos ir atsiskaitymų tvarkai. Gali būti tikslinga aukščiau panaudoti kaip priemonę išlyginti ilgainiui susidarantiems mokėjimų likučiams. Tam reikiamo aukso, pasibaigus šiam karui, mes turėsime. Intensyviau ir visi plėtojant bendradarbiavimo dė-

ka politinė Berlyno Romos ašis yra sėkmingai pavirtusi ir ūkine ašimi, nes mūsų užsienių prekybos tūris karo metu beveik patrigubėjo. Ateities priklauso tautoms, kaip Reicho ministeris Funkas baigdamas pabrėžė, kurios lygiai praeities paklaidas, lygiai kraštutines reakcijas paskui pakeičia lygiai prasminga sinteze. Kad abi ašies valstybės tokią sintezę savo gyvenimo sričiai yra radusios, tautai įrodė visu įtikinamumu ligšiolinė pasaulio karo eiga, tačiau tautai įrodo ir faktas, kad naujoji Europa, kuri bus sukurta mūsų tvarkos principais, jau yra pavirtusi toli pažengusia tikrove. Jei Anglija iki šiol vis turinti vilties, kad ašies valstybės ūkinis atžvilgiu išsiesiansiančios, tai dabar jau ir didžiausias iliuzionistas turi aiškiai pripažinti, kad ta vilitis yra nuėjusi niekais. Anglų blokada šiandien yra galutinai sulaužyta. Juo ilgiau karas truks, juo sunkiau bus Anglijai, tačiau juo stipresnės bus ašies valstybės. Tuo, kas Europos Rytų erdvėje įvyko per paskutinius mėnesius, galutinę pergalę buvo pastūmėta milžinišku šuoliu į priekį, pareiškė ministeris baigdamas. Šiandien mes žinome, kad ji iš mūsų jau nebegali būti išplėsta, nors ir kas bebūtų.

Anglai ir sovietai nori atsigriebti... Afganistane

ANKARA. Turku politiniuose sluoksniuose atidžiai stebimas vis didėjantis anglų ir sovietų spaudimas Afganistanui. Kai kas tą spaudimą aiškina noru atitraukti dėmesį nuo Rusijos katastrofos. Tačiau čia reiškiamas įsitikinimas, jog ir galimas anglų įvygiamas į Afganistaną, kuris čia po petyrimo su Iranu nelaukiamas negalima, pašlijusios Sovietų Sąjungos padėties nebepataisysias. Vienintelė galima pagalba Sovietų Sąjungai, kaip manoma, būtų kariuomenės išlaipinimas žemyn. Tačiau anglų to padaryti neįstengia. Isanbulo laikraštis „Cumhuriyet“ įsidėjo atstovo Yunus Nadžio straipsnį, kuriame sakoma, jog ekonominiams motyvais paaiškinamas nedaugelio Vokietijos piliečių buvimas Afganistane negalys būti laikomas pagrindu Afganistanui daryti spaudimą lygiai taip, kaip yra buvę Irano atžvilgiu. Baigdamas turku atstovas pareiškia, jog Afganistanas neturįs pakęsti jokių priešų

nukreiptų išsišokimų, o turi gintis.

BERLIN. Nors Berlyne apie anglų ir sovietų spaudimą į Afganistaną vyriausybė mėginimus turima tikslių žinių, tačiau atsakingose vietose dar negaunama patvirtinimo Reuterio paskelbto tvirtinimo, kad pagal Anglijos susitarimą su Afganistanu visų vokiečių ir italų piliečiai turi būti per Iraką ir Turkiją sugražinti į

tėvynę. Jei ši versija pasitvirtintų, tai vokiečių politiniuose sluoksniuose, nors ten ir turima švelniai padarytu užtikrinimu, jog tas gėdingas žaidimas, kuris įvyko Irane, kiekvienu atveju tokia forma nebepasikartos, vis dėlto tebesilaikoma nuomonė, kad vokiečių ir italų ištrėmimas iš krašto, dėl kurio neutralumo nesigūnyjama ir iki šiol niekas neabejojo, būtų negirdėtas įvykis.

Viskas daroma karui

NEW YORKAS. Respublikonų senatorius Capperis pareiškė laikraštyje „New York Journal American“, kad Roosevelt planuoja mas neutralumo įstatymo pakeltimas yra tik tolimesnis žingsnis į karą. Jungtinių Valstybių prekybos laivų pasiuntimas į karą zonas turįs sudaryti „būtinus incidentus“ paruošti Jungtinių Valstybių opinją karui. Prekybos laivų apginklavimosi esąs tik tuščias pretek-

stas įtraukti Jungtines Valstybes į totalinį karą.

LISABONA. Portugalų garlaivis „Nina“, kuris reguliariai kursuoja tarp Portugalijos uosto Viana de Castelo ir Šiaurės Ispanijos uostų, buvo užpultas Portugalijos teritoriniuose vandenyse vieno anglų karo laivo. Garlaivis buvo priverstas įplaukti į Gibraltarą uostą, kur jis buvo sulaikytas.

„Anglijos karas yra žydų karas“

Žydai pradėjo verbuoti savanorius į anglų kariuomenę

ADANA. Jeruzalės „Jewish Agency“ praėjusią savaitę pradėjo didžiulę žydų verbavimą į britų kariuomenę kampaniją, vadovaujantis šūkiu: „Anglijos karas yra ir žydų karas“. Viename atsišaukime agentūra nurodo į tai, kad Anglijos kritiškos padėties aktyvaldoje ir žydai, kurie ligi šiol rodė tam tikrą rezervuotumą dėl aktyvaus dalyvavimo kare, turi imtis ginklų. Be to, Tel-Avive buvo surengta „žydų karių diena“, kurioje keli žydų kariniai vienetai viešai atliko pratimus, tuo norėdami parremti karių verbavimo mėginimus.

Buvęs Europos bokso meistris — vagių gaujos vadas

STOCKHOLMAS. Stockholmo kriminalinė policija paskutinėmis dienomis susekė amerikiečių gangsterių pavyzdžiu suorganizuotą plačią išsišakojusią vagių gaują. Šios vagių sąjungos specialybė buvo laužtis į pavienias kalnų, abako ir kitas parduotuves, kurios pardavinėja prekes, kurių pardavinėjimas yra suvaržytas. Ši gauja turėjo specialią organizacinę komisiją, kuri sudarydavo įvairių išlaužimų planus. Svarbų valdmenį šioje sąjungoje vaidino buvęs Europos bokso meistris profesionalas John Anderssonas. Kiek iki šiol paaiškėjo, jis buvo svarbiausias tos gaujos vadovas. „Stockholm Tidningen“ žinomis, kai kurie tos gaujos nariai įtariami ir šnipinėjimu.

STOCKHOLMAS. Policija susekė pėdsakus vienos nusikaltėlių organizacijos, kurioje kaip pranešama, dalyvavo buvęs Europos bokso meistris John Anderssonas. „Nya Dagligt Allehanda“ skelbia, kad „ya gauja ne tik vogė, bet ir šnipinėjo, ir tai visą panašiai, kaip Norvegijoje veikianti šnipinėjimo gauja: jos tikslas buvo radyti siųsuvais perdavinėti karines žinias vienai svetimai valstybei. Pėdsakus aptiko vienas namų savininkas, į kurį gaujos nariai kreipėsi, prašydami išnuomoti namus, kuriuose norėjo įsirengti radijo ir telefono aparatus. Dėl „taktinės klaidos“ per vieną apsilankymą kitas gaujos narys namų savininką palaikė patijos gaujos nariu ir su juo a. v. r. išikalbėjo ir pasakė kai kurių smulkmenų apie planus. Namų savininkas tuoj susisiekė su policija, kuri vadovaujantį bokso meistrį ir jo pagrindinius bendradarbius suėmė.

Viešpatie, neapsakomai mes tau esame dėkingi už orą!

Dabar mus tik troškulys kankino, nes per visą karštą kelionės dieną nė lašelio vandens negavome. Apie valgį nė nebegalvojome. Tik kad jie greičiau nuvežtų mus, kur jiems reikia, ir kad duotų nors gurkšnelį vandens atsigeriti, daugiau mes nieko nebenorime, nes taip baisiai išdžiūvo mūsų burnos ir liežuviai taip sustingo, kad pajudinti negalime. Tiesiog visas organizmas silpsta nuo neapsakomo troškulio.

Pagalčiau, nakties metu atvežė mus į Minską ir sustabdė, tur būt, prie geležinkelio stoties, nes čia pat buvo girdėti garvežių šniokštimas ir vagonų bildesys. Čia jie mus ilgai laikė tuose pačiuose autobusuose, matyti, dar nežinodami, kur mus dėti, nes iš enkavedistų tarpusavių ginčų supratome, kad jie tolimesniū dėl mūs nurodymų neturi, ir, keikdamiesi tarp savęs, siuntinėjo vieni kitus telefonais skambinti. Minske buvo matyti kelios gaisrų pašvaistės ir girdėjosi kažin kur dūslūs sproginimai. Matyti, kad Minskas jau yra truputį bombarduotas. Visas miestas aptemdintas.

Gal valandai laiko prasilinkus nuvežė mus į garsųjį didžiulį Minsko kalėjimą šiaurinėje miesto dalyje. Čia mus visus atvežtuosius suvarė į vieną didelę apatinę kamerą, greta kalėjimo raštinės, su cementinėmis grindimis, kurioje aukštai buvo du dideli popieriais uždengti langai ir kameros viduryje stovėjo iškraipytus lubų skliautus remiąs storas keturkampis mūrinis apardytas stulpas. Iš begalinės daugybės užrašų ant sienų ir ant to blauroaus stulpo supratome, kad čia yra pereinamoji kamera. Toj

kameroj teko pagyventi visiems nuteistiems mūsų broliams, kurie buvo vežami į Rusijos gilumą, į darbo stovyklas. Šios kameros sienose radome Kauno, Lukiškių, Lydos, Baranavičių ir kituose kalėjimuose nuteistųjų ir išvežamųjų kalinių pėdsakus.

Šioj baisioj kameroj susirinkom daugiau šimto iš Kauno kalėjimo atvežtų žmonių. Kitų kalėjimų kalinių čia nebuvo nė vieno. Pirmutinis čia mūsų buvo prašymas — vandens ir „parašės“. Mūsų, iš Kauno kalėjimo atvykusių svečių, prašymą Minsko kalėjimo administracija tuojau patenkino: atnešė didelį skardinį baką vandens ir „parašę“. Vanduo momentaliai buvo išgertas, kai kurie net ir paragauti jo negavome, o „parašė“ tuojau sklindinai buvo pripildyta.

Čia mes pasijutom visiškai laisvi: kalbėjomės su kuo norėjom ir ką norėjom. Pirmiausia norėjau pasikalbėti su mirtį nuteistaisiais, sužinoti kokia jų savijauta. Priėjau prie pulkininko R. Iš karto negalėjome pažinti vienas kitą, taip, matyti, kalėjimas mus buvo pakeitęs, kad jis nebebuvo panašus į R-ką, o aš į buvusį Petraitį. Bet išsiaiškina, kad mes esame tie paįs, pasibučiavome.

— Na, kaip tu, mielas Stepai, jauties?

— Koks čia jausmas, sušaudys ir tiek, — rodydamas ranką į kaklą atsakė man R-ka. — Padaviau prašymą, kad pasigailėtų, nežinau ar bus kas, ar ne?

(B. d.)

TĖVIŠKĖS MUZIEJUS

„Laisvė“ Nr. 98, 1941. X. 15
 Juozas Rimantas straipsny „Kauno Centrinis Parkas“ iškėlė svarbų ir neabejotinai neatidėliojamą reikalą susirūpinti centrinio parko suformavimu Kaune.

Konstatuodamas, kad Kaunas yra miestas, kuris dar neturi savo parko, įsakmiai pabrėždamas centrinio parko reikalingumą, nurodydamas centrinio parko apimtį, gamtos ir kultūros suderinimą, autorius taip pat „iš mirties taško“ iškelia „Tėviškės Muziejaus“ reikalingumą klausimą, kuris kompaktiškai turėtų derintis su visa centrinio parko aplinka. Visokeriopai sutikdami su autoriaus nuomone, čia tiklatai pabrėšime ir nurodysime tuos pagrindinius motyvus, kurie nusako Tėviškės Muziejaus reikalingumą.

O tie Tėviškės Muziejaus reikalingumą apsprendžią motyvai yra keli: 1) tautinis istorinis; 2) kultūrinis; 3) sociologinis; 4) didaktinis; 5) patriotinis.

Tėviškės Muziejaus tautinis istorinis momentas parodytu Lietuvių liaudies gyvenimo forma bei pobūdį istoriškai, duodant įvairių stovybos, namų apyvokos daiktų bei žemės dirbimo įrankių rekonstrukcinis pavyzdžius, remiantis Lietuvos istorinius šaltiniais ir kartu tais rekonstrukciniais pavyzdžiais nurodant tautinius lietuvių liaudies materialinės kultūros savitumus. Tuo būdu mūsų materialinės kultūros istorikams būtų kruopštaus darbo.

Tėviškės Muziejaus kultūrinis momentas padėtų nustatyti etnografines lietuvių gyvenimas sritis, tam reikalingai remdamasis materialinės kultūros pavyzdžiais: architektūra, darbo įrankiais bei namų apyvokos daiktais. Visiems juk yra aišku, kad kiekvienos tautos materialinės kultūros rauda eina daugiau ar mažiau savitais formos bei pobūdžio keliais.

Sociologinis Tėviškės Muziejaus aspektas nurodytu skirtingą dvarų ir kaimo gyvenimą ir tradicijas. Reikia atsiminti, kad Tėviškės Muziejus pateiktų ne tik lietuvių liaudies gyvenimo formos

pavyzdžius, bet taip pat ir dvarų įvairių meno stilių architektūrinius pastatus, su pilnai atvaizduotu atskirų stilių interijumu. Tai būtų savotiška naujybė mūsų visuomenei, o, be to, geriausi pavyzdžiai mokykloms meno istorijos pamokoms.

Didaktinį pobūdį Tėviškės Muziejus teiktų tuo būdu, kad šalia senųjų sodybu arba atskirų pastatų bei senųjų ūkinį daiktų, būtų parodomos moderninės ir kultūringos kaimo stovybos pavyzdžiai arba moderniniai žemės dirbimo įrankiai bei įvairūs kiti kultūringam ūki reikalingi daiktai. Tokiu būdu Tėviškės Muziejus taptų mūsų ūkininkams, besisiekiantiems pasivyti vakarų ūkinį pajėgumą bei racionalumą ir greičiau atstatyti bolševikų sugriautą ūkinį potencialumą, geriausiu kul-

tūrinės pažangos pavyzdžiu. Patriotinį momentą Tėviškės Muziejus vaizduotų, pateikdamas lietuvių tautos meninį kūrybingumą įvairių kryžių, skulptūrų bei įvairių daiktų pagražinimų forma, kuris beveik visada yra savito, lietuviško charakterio. Šis lietuvių tautos kūrybinis originalumas ūgdytų mūmuse ne vien „romantišką tėvynės meilę“, bet ją konkretizuotų realiais pavyzdžiais, vertais didžiausios meilės.

Kalbant apie vietos Tėviškės Muziejui Centriniam Kauno parke parinkimą, tenka pastebėti, kad geriausia vieta Tėviškės Muziejui pasilikis visada Panemunės Dr. J. Basanavičiaus vardo šilas. Tai vieta, kurioje Tėviškės Muziejus turėtų puikiausias sąlygas plėstis ir parko periferijas. Aiškintis, kad etnografiniai senoviš-

kos lietuvių stovybos pavyzdžiai gadinis parko vaizdą ir mažins jo plotą, yra tiek naivia, kad nereikalingas nė plačiau aiškinti.

Tėviškės Muziejui Panemunės šilo tinkamumą apsprendžia dar ir p. Juozo Rimanto iškeltas būtinas reikalas sujungti Kauno centrą su Aukšt. Panemunės šilo tiesiausi keliu, tam tikslui siūlydamas pastatyti parko stiliaus tiltą maždaug ties antruoju paplūdimiu. Tai yra puiki idėja ir visokeriopai remtina, siekiant ją įgyvendinti.

Tuo būdu Panemunės šilas, įkūrus ten Tėviškės Muziejų, pasidarytų ne tik poilsio vieta, bet taip pat kultūrinis susibūrimų vieta. Juk Tėviškės Muziejus įvairių švenčių proga surengtu atitinkamus liaudies apeigų vaidinimus, įvairiausiomis liaudies dainomis

bei kanklių, trimitų ir skudučių muzika palydimus. Čia galima būtų pamatyti ir lietuviškų liaudies šokių repertuarą. Savaiše suprantama, kad tuo užimponuotų ne tik mūsų lietuvišką visuomenę, bet taip pat labiau atkreiptų ir kitų dėmesį į mūsų tautą. Reikia atsiminti, kad žmonės tokio tipo muziejus lankyti mėgsta. Pvz., švedų „Skanseno“ muziejų per metus aplanko per milijoną žmonių, tuo tarpu kai vieną iš didžiausių Europoje „Louvro“ muziejų aplanko vos apie 535.000.

Tėviškės Muziejaus kūrimui pradžia jau padaryta Žemės Ūkio Rūmų. Jau prieš keletą metų Parodos aikštėje buvo pastatytas charakteringas tvirtas su laiduru, žemaitiškas namas ir 4 įvairių Lietuvos vietovių klėtys, o vienai klėčiai buvo tik suvežta medžiaga. Bolševikų laikais, Parodos aikštėje įsijavus „nenugalimajai armijai“, trys klėčių pastatai raudonarmiečių buvo sudėginti kuro vietoje. Taigi dabar tėra likę tik 4 senoviškos kaimo architektūros pastatai, bet vis dėlto tai būtų pradžia Tėviškės Muziejui.

Antra vertus, V. D. Kulfiros Muziejus turi jau per daug didelį etnografinį rinkinį, kurio nepardėtyti plačiai visuomenė būtų didelė žala Lietuvos kultūrinei raišai. Tėviškės Muziejaus įsteigimas atidarytu plačias duris Lietuvos etnografinėi medžiagai.

Kūriant ir planuojant centrinį Kauno parką, Tėviškės Muziejus kompaktiškai derintus su visa parko aplinka, ta prasme, kad pagal magistralinį kelią iš Kauno centro į Aukšt. Panemunę galima būtų pakelti pamušti paskirais kaimo architektūros pavyzdžiais bei charakteringais įvairių vietovių kryžiais bei kornietėmis.

Taip papuoštas kelias daugiau ar mažiau mums primintų Lietuvos vieškelius ir kelelius.

Taigi Tėviškės Muziejaus įsteigimas bus mūsų tautinio sūbrėdimo ir kultūrinio pajėgumo rodiklis.

KL. ČERBULĖNAS

Tiesa apie „Greero“ incidentą

BERLIN. X. 20. Vokiečių spauda skelbia DNB nusistatymą dėl įvykio su Jungtinių Valstybių naikintuvu „Greer“, kuris rugsėjo mėn. glumos bombomis puolė vieną vokiečių povandeninį laivą ir jį persekiojo. Jungtinių Valstybių laivyno ir karo departamentai tada tvirtino, kad per susidūrimą tarp povandeninio laivo ir Jungtinių Valstybių naikintuvo pirmasis puolęs vokiečių povandeninis laivas. DNB, turėdama galvoje tada paskelbtą oficialų vokiečių pareiškimą, svarsto paskutinį Jungtinių Valstybių laivyno ministerijos pranešimą, iš kurio, kaip DNB konstatuoja, „nei daugiau, nei mažiau aiškėja, o tik tai, kad tuometinį Jungtinių Valstybių pareiškimas „buvo melagingas prezidento manevras“ pateisinti savo Jungtinių Valstybių laivynui duotam įsakymui šauti“. Pranešime, sakoma DNB paskelbime nusistatyme, matyti ne tik tai, kad vienas anglų lėktuvas „Greer“ buvo pranešęs vokiečių povandeninio laivo stovėjimo vietą. Dar daugiau, laivyno departamentas paro-

do, kad Jungtinių Valstybių naikintojas ir britų lėktuvas veikė bendrai ir kad povandeninis laivas, po to, kai jis buvo giluminėmis bombomis pulas ir ilgesni laiką naikintojas persekiojamas, ėmė gintis torpedomis. Net jeigu, kaip kad amerikiečių pranešime tvirtinama, pirmosios giluminės bombos buvo numestos britų lėktuvo, ko povandeninis laivas negalėjo patvirtinti, tai ir tas dalykas negali pakeisti įvykio pasmerkimo, kadangi bendrame Amerikos naikintojų veikime su britų lėktuvu aiškiai matyti puolamieji veiksmai. Ponas Rooseveltas ir jo laivyno ministeris per visus ilgšiolinius pareiškimus sąmoningai nurytė šį faktą, kurio opozicijai spaudžiant ilgiau nebegalėjo slėpti. Ir dar kitus faktus, aiškinant įvykio aplinkybes, Rooseveltas nuslėpė nuo viešumos. Admiralito šefas Starke paklausias buvo priverstas pasakyti, kad juo me'u, kai „Greeras“ antrą kartą puolė vokiečių povandeninį laivą, britų naikintojas buvo matomas už penkių mylių. Tai dar kartą

irodo, konstatuoja pabaigoje DNB, kad Rooseveltas melais ir suklastojimais mėgina savo tautą pastumti dar žingsnį keliu į karą ir nuolat iš naujo iškelia įžeidžiamus ryšium su „Greero“ įvykiu, kad kongresą ir Jungtinių Valstybių tautą padarytų pribrendusia pritariti jo pareikalautam neutralumo įstatymo pakėlimui.

LIMA. Vykdamas iš Jungtinių Valstybių į Lima atskrido Argentinos ambasadorius Londone Lebretonas asmeniškai pasinformuoti iš Argentinos vyriausybės. Ambasadorių lydis atšė ir sekretorius Marino spaudos atstovams pareiškė, kad „puolimai bombomis Londone buvo padarę nepaprastai didelių pasekmių.

AMSTERDAMAS. Reuterio žiniomis iš Singapuro, dėl visa ko pasirušiama visiškai evakuoti civilius gyventojus iš Singapuro rytinių ir vakarinių pajūrio sūčių. Davus ženklą, visus planus išsiaiškinti galima tuoj įvykdyti.

IŠSILAISVINIMAS

J. V. NARBUTAS

— Pasigaliokit... tėvas serga... aš alkanas... — Jis ištiesė ranką praelnčiai ponai, vedinai jauna, jo amžius, mergaitė.
 — Privojo šį elgetaujančių vaikų, — sunturnėjo ponis. — Ir visų tėvai, kaip sustarė, serga...
 Mergaitė pažūrėjo į ištiesėtą ranką, o paskiau į akis...
 — Ne, mamyte, šis nemeluoja. Žiūrėk, kokios teisingos jo akys! Aš jam duosiu... — Ji nepasakė to žeminančio žodžio „šmaldois“, pažinė iš motinos rankmuočių ir dar kartą pažvelgė berniukui į akis.
 Jis, susigėdęs, nusilysojo.
 — Kokie gražūs jo dantys, — ir ji, išmūsi sidabrinį lita, nedrąsiai tiesė berniukui ranką.
 Jis pajuto kažkokį keistą jausmą. Gėda, pažeminimą, malštą? Sulaukė pusiau ištiesėtą ranką, norėjo pasakyti, kad jis neelgetauja, tik šiaip sau, juokais paprašė... Bet žodžiai gerklėje užspringo, dar kartą jis pažvelgė mergaitėi į akis ir nudūmė.
 Ant šilgaitvio suskambėjo sidabrinis litas.
 Parbėgęs į namus, pasiėmė jis veidrodžio šukę ir ligai į ją žiūrėjo. — Ar gi iš tikrųjų jo teisingos akys? — Jis prisiminė mergaitę, tarusią šiuos žodžius. Jos plaukai geltoni, o kalbant ji šypsojosi ir veiduose darėsi duobutės. — Neleigti po tiekos sumelavimų, apstatinėjęmį ir smulkių vagnėlių jo akys atrodė teisingos. Todėl, kad ji pati gera, — pagalvojo jis.
 Tikrai, jis dalyvavo visuose savo draugų žyguose, bet jo siela buvo nuo to visko labai toli. Jis tarė nedaras jokio nusikaltimo, jis žūrėjo į tai, kaip į juoką, kaip į tuščią išdalgą, kurioje dalyvaus paskutinį kartą. Jis pasitaisys. Jo visų draugai tokie, o be to ir motina duoda pilną laisvę. — Kur gavai pinigų? — paklausia ji. — „Laukraščius pardavinėjau“ — atsako jis.
 Ir štai šis kartas buvo tikrai paskutinis.
 Jis dabar pardavinėjo laukraščius. Dėjo centą prie cento, nevalgė saldainių, nėjo į knę. Draugai iš jo juokėsi, gėrėsi matytais paveikslais. Jis išmoko iš reklamų atspėti filmų turinį ir jau

draugams jis galėjo papasakoti su pagražinimais visus kieno stebuklus.
 Iš sutauptų pinigų jis nusipirko seną, ilgveršį dviratį.
 — Jaunius važiuoja su savo barškukoje! — rėkdavo vaikėžas.
 — Tegu rėkia, — galvojo jis, — jie nežino, ką aš esu nusprendęs daryti ir todėl jie pavydi. Jis vėliojo laukraščius kioskams, vakarais mokėsi. Žiemą vaikėčiojo malkų plauti ir kspoti. Ir visą laiką galvojo: — Kad tik nesutikčiau jos, Pavasarį jis išlėkė eksternu dviejų klasių kurso egzaminus.
 Per kelis metus jis nutolo nuo savo draugų, liko vienišas, bet dar labiau dirbo. Pamažu jo sąmonėje atsiskleidė jo pašaukimas. Koks nors nepaprastas vaizdas, džiugsma, liūdesi, išsilaukymas ar susikaupimą reikšias veidus persekiodavo jį išties savaitės, kol jis nebandydavo atvaizduoti jo popieriuje. Bet kai paėmėdavo jis pieštuką, vaizdas tarytum išgaruodavo, veidas paskedavo neišskumio migloje. Jo piešinys neatkurdavo galvoje susiformavusio vaizdo. Tada jis su įnirtingu dar labiau dirbo ir tą darbą jis nuvedė į meno mokyklą.
 Pirmą dieną, kai profesorius paėmė skaitė visų pavardes, prie Laimos Andriūnaitės pavardės, Jaunius pakėlė galvą ir staiga jam aptemo akys. Jis pasijuto lyg sapnuojas, dar kartą pakėlė akis ir dabar jau tikrai įsitikino, kad tai nebuvo sapnas. Šalia jo sėdėjo anų vaikystės dienų mergaitė, kurios plaukai buvo šviesiai geltoni, o ir dabar kai ji nusilysojo, jos veiduose buvo duobutės. Taip, ta pati. Jis ją būtų pažinęs po šimto metų, būtų jaustė atjautę, kad tai ji. Ji čia sėdėjo ir ligus metus sėdės su juo. Ir vėl tarytum ji kažkas supo, jis vėl sapnavo, girdėjo iškilmingą vargonų muziką. Jis vėl pakėlė galvą ir vėl jų akys susitiko. Ji nusilysojo. — O gal ji mane atsimena? — jis sudrebėjo. — O jeigu ji dabar atsisotų ir pasakytų: „Štai šitas prašė šmaldois!“ — Jo veidas užlejo kraujo bangą.
 Laima tą staigų jaunulio ufraudimą pastebėjo ir išsikino savaip. Vėliau ji pastebėjo ir daugius faktų, kad jis jos vengė, jai prisitartinus prie būrelio draugų, nustodavo kalbėti, bet kai ji dirbdavo, jis ją šiaptai observuodavo. Ji bu-

vo tikra: išmylėjęs. Jai taip pat jis patiko, bet galvodavo: ar gi ji galėtų su juo pasirodyti kavinėje ar šokių salėje su tokiais jo draubūlais? Bet jis buvo talentingas, profesoriai jį gyrė ir visai kažka jame matė nepaprastą. Ji įstojo į meno mokyklą daugiau dėl pramogos, iš snobizmo, iš neapykantos bet kokiam profesijai ar amatui. Gal būtų ji ir menininkė, jei menas nereikalautų nepaprasto darbo, valios įtempimo, pasiaukojimo. Jos tikslas buvo ištekėti už vyro, kuris jai, kaip menininkei, duotų kuo didžiausią laisvę, apgūntų ją, bet nevarytų. Kartais ji pagalvodavo apie Jaunius, kaip apie savo vyrą, ir nusijuokdavo. Namuose, — gerai, bet kaip su juo pasirodyti?...
 Ji išaugo miesčioniškoje aplinkoje. Aplinkoj naujos miesčionijos, kuri neturėjo nei tradicijų, nei dvasinės kultūros, bet kuri stengėsi pasisavinti išvirkštinus kultūros bruožus. Tas miesčioniškas stūkimas susiformavo per daug greitai, per daug greitai pralobė ir todėl dvasinis turėjimas negalėjo pavyti materialinio turėjimo. Visur ir visados akcentavimas išvirkštinų formų užmušė Laimoje taurią prigimtį. Ir dabar, kai draugai kalbėdavo apie Jaunius talentingumą, ji dažnai išsikirdavo: „taip, jo dantys labai gražūs“, arba: „Jdomo, ar jis gerai šoka“. Ji susivokdavo pasakiškai nesąmonę ir širdyje susigėdavo. Bet „geras tonas“ reikalavo to neparodyti ir visa pokalbį baigti lėkštu smojum. Kartais joje tauri, nuoširdi prigimtis lmdavo viršų ir ji pasielgdavo no pagal „gerą toną“. Taip kartą ji pastebėjo širušą Jaunius švarko alkūnę, prijėjo prie jo ir, jam nepaprastai raudonuojant, tyliai pasakė: — Duok, aš susišūsiu...
 Jis protestavo, be jį nenusileido, apkabino jo ranką ir pasukomais užtūvo rankovę. Baigus, pasilenkė ir dantimis nukando siūlą. Kai ištiesė, jos veidas buvo purpurinis, ji pasiviro į Jaunius pusę. Jis sugriebė už rankų. Tai tyko rūbinėj. Senas vėbininkas kampe smaudė.
 — Dovanok, man galva apsvaigo.
 Jis atsiprašino, dėkojo, ligai spaudė jos rankas ir nekėnia ką kalbėjo. Išimant iš mokyklos, ji padarė antrą netaktą. Ejo jį į namus, bet pakėlė sugrižę, prijėjo prie Jaunius ir beveik drąsiai pasakė: — Mums, rodot, pakeliumi...
 Jis nežinojo ar įjezas pakeliumi, bet jam buvo vietišk. Egai tramdytas prie vie-

nas antro traukimas išsigeršė ir jie kalbėjo, kaip seniai nesimatę, geriausi draugai.
 Taip vienas nuoširdus mostas labiau suartinus žmones, negu išta metal bendro gyvenimo. Nuo tos dienos jie retai kada išsikirdavo, bet išsikirdavo. Būdamo momentu, kada jam pasidarydavo koku klausytis jis ir jos draugų lėkščių plepalų apie kitus žmones, o ypatingai apie vyrus. Joje atbusdavo auklėjimas, vertinimas žmonių pagal išorę, pagal turtą, pagal manieras. Tada ji jam būdavo svetima, net priešinga. Ir jis ją puldavo, negaltingai prkdavo tuštumą, snobizmą, nenuoširdumą, taikymąsi ne prie kultūros, bet prie išvirkštinų jos formų. Besigūnydami pereldavo prie asmeniškumų susipykdavo ir ligai nerikaldavo.
 — Menininkas turi būti nuoširdus, — galvojo jis. — Jis negali būti formų vergas. O ko šit kio panelės veržiasi prie meno? — Tarytum jam atlelepdavo kitas žmogus ir kalbėdavo: — O ką tu turi su ja bendro, kas tave riša su ja? Vienas pripuolamas vaikystės nuotykiu. Ji tave kankina. Ji jaučia tavo galinga talento jėgą ir nori ją išleikvoti paauka-vimuose. Tavo valią ji nori paleužti ir priversti tarnauti jai. Ji niekados su tavimi nesutaps, bet reikalau pasidavimo. — Bet vieniam žmogui labai sunku. Aš taip daug gyvenime kentėjau, tiek daug pakėliau smūgių, kad dabar norėčiau pasidalyti su kuo nors savo našta, — teisingai jis. Bet tas, kitas žmogus jo viduje, priešinas: — Ar gi tu galvoji, kad šita moteris įstengs eiti su tavim kartu? Ką gi tu jai gali duoti? Nupiešti pilsą? Bet ji nori tikrų pilių. Nupiešti puiklą, audroje siaučiančią, jūrą? Bet ji nori kasmet nuaušiuoti į ramų, vilomias nužetą, pajūri, lankyti pirmajililus pajūrio restoranus, šokti su elegantiškiausiais vyrais, o tu?... Lik vienišas, būsi stiprus, galingas. — Bet jis ligšiol jos. Kartais jis savo vienifume pasijudavo silpnas ir laukdavo jos. Ir po ilgo priverstinio atitolimo, po sunkių nemigo naktų, po ilgesingų vakarų atėdavo ji. Vakaro prielandoje išgirdavo jos žingsnius. Širdis nustodavo plakti. Tikrai, tai ji. Ne, ne, geri: netikėti. Tai kas kitas. Tai šeimininkas ateina nuomos reikalauti, tai... Beldžias.
 — Prašau! — Ir jis nusigrįžta...
 Tai ji. Taip jau daug kartų buvo. Jie puldavo vienas antram į glėbį, ligai negalėdavo išsikirti, iškalbėti. Taip

buvo daug kartų, taip ir šį kartą. Jis laukė ligai. Jau sutemo, bet jos žingsnių negirdėd. Praseina daug žingsnių, bet tai ne tie, kurių jis laukia. Ir štai... Tai ji. Širdis apmiršta. Ji lipa laiptais į pašalmenę, eina prie durų, beldžiasi. Jis pultų į glėbį, be! nei! Jis turi būti šaltas.
 — Prašau! — Jis nusigrįžta.
 — Laba diena!
 Jis neatsako. Sukaupia visas jėgas: kad veidas būtų ramus ir šaltas, akys piktos, balsas nevirpėtų. Jis taria: — Turit kokį reikalą?
 Jis vėl nusigrįžta. Taip, kaip visados. Dabar, — jis žino, — ji atsisės į sofą ir tyliai verkis. Jis atsigrįž, tada ji pradės išmetinėti, kad jis išarus, kad jis jos nemyl, kad jis save pyktyje užkietėjęs... Ir šiandien jis jai pasakys, nuo kada jis ją myli. Papasakos, kiek kartų, kai jau jam atrodė, kad jis neištenka jėgų, pašvelgdavo į veidrodį ir prisimindavo jos žodžius: „kokios teisingos jo akys“. Kiek kartų, parbėkštas skurdo, nepasisekimų, nusivylimų, norėdavo grįžti atgal, bet prisimines jos žodžius dar su didesniu įnirtimu kovojo su gyvenimo priešingumais ir veržėsi pirmyn. Taip, šiandien jis visa tai jai pasakys... Dabar ji, kaip visados, sėdi sofoje ir tyliai verkia. Jis atsigrįžta...
 Ji šypsoi.
 — Mes seniai nesimatėm. Rytoj mano sužadėtuvs su ponu X. I. Kviečiu ateiti. — Ji laimingai šypsoi.
 Jis vėl nusigrįžta. Ji kalba.
 — Aš pas tave nebegalėsiu ateiti, tai netinka. Bet mano vyras per daug nevaržys — mes galėsim susitikinėti...
 — Išėik!
 Durys užsidaro.
 Jis nežino kiek laiko taip stovi prie lango. Naktis vis labiau gaubia jį. — Ar yra kelias atgal? Ar galėtų jis dabar ištiesiti ranką... Kancija reikalauja nusizeminimo. Ne, kelio atgal nėra. Jo ir nebuvo. Reikia eiti pirmyn ir neti vis sunkesnę našę.
 Jis pajunta išsilaisvinimą.
 Buvo jau skolingas, o dabar jį atsiėmė skola su kaupu. Praclies nebėra, jos ir nebuvo. Jis nusilenkia žmogui, su kuriuo seniai išsikyrė.
 Naktis ateina. Vis labiau aplinkui tamsėja, o jo viduje nušvinta.
 Tai ne smuikas tyliai verkia — tai klevo šaka nuo lango įnoston rana, tai naktis temsta, tai žvaigždutės krūpčioja. —

Krūmuose rūksta...

Samagonas — skaudus kaimo ir miesto santykiavimo reiškinys. Šviesuomenės vieta — kovoje su tuo nuodu

Kalbame apie vadinamąjį samagoną ir jo varytojus.

Jeį nepriklausomo gyvenimo metu daugelio lietuvių jau buvo su-prasta šių nuodų vartojimo tautinė žala ir samagoniko vardas buvo plūstamas žodis, tai dabartinis metu dažniau pradėję rūkti krūmuose dūmai parodo, kad šioje srityje kažkas netvarkoje.

Kodėl taip yra? Aiškinant samagono gamybos priežastis, pirmoje eilėje krinta į akis tai, kad nepriklausomybės laikais persekiojami ir pasmerkti samagonikai bolševikų buvo išaukštinti ir padaryti garbingais tarybiniais piliečiais. Jie užėmė valstybines tarnybas ir savo nusikaltamąją veiklą išplėtė ir ją vykdė, galima sakyti, įstatymų pridengti. Bolševikų režimui subyrėjus, jie vėl grįžo į krūminę veiklą ir tęsė savo pragalingą darbą su bolševikų metu įgytos moralinės teisės ir materialinio sustiprėjimo rezervais.

Kita vertus, atsiranda nemaža tokių, kurie, visai nepagalvodami, kokią žalą daro tautai gamindami ir gerdami samagoną, tai daro vien tiek asmeninio biznio arba alkoholinės aistros vedami. Tikėkimės, kad šiais nusikaltėliais pasirūpins atitinkami organai.

Tačiau samagono gamybai atsiranda ir kitokių talkininkų.

Mat, karo metu pagyvėjo miesto santykiavimas su kaimu. Kai kurie mūsų miestiečiai bei inteligentai, anksčiau į kaimą atsilankydavę tik kartą — kitą į metus, dabar ten jau žymiai dažniau lankosi. Kagi, santykių su kaimu pagyvėjimas yra gražus, geras ir nuo seno trokštamasis. Padažnėjusio kultūringo santykiavimo metu arčiau su juo susig gyvenama, geriau suprantama kaimo laiko dvasia ir jo reikalai. Galima išsiaiškinti tai, kas mūsų kaimui naudinga ir reikalinga.

Tačiau nelaimel, tenka pastebėti, kad šis kai kurių mūsų miestiečių šiuo metu padažnėjęs su kaimu santykiavimas kartais nukrypsta žalingon pusėn.

Būtent, degtinės pardavimo su-normavimas kai kuriems indivi-dams atsiliepė labai savotiškai: jie gyvena tik tuo, kad gautų kur nors išgerti, vis tiek, ką gerti, kur gerti ir kiek už tą gėrimą mokėti. Geriama, kaip tiktai gaunama, ir tiek, kiek tik gaunama. O tuos, kurie sugeba gėrimo parūpinti, žiūri-ma kaip į rinkinius brangius žmo-nes.

Tokia nuotaika gyvena kai kurie iš mūsų miestiečių. Kas atsitinka su tokios psichinės būsenos žmo-

gumi atsilankius jam kaimė, ma-nau, kiekvienam aišku. Toksai ieš-ko kaimė išgerti ir gauna samago-no.

Geria jis pats, ruošia kaimė puo-tą, kviečia svečius, vaišiniasi, links-minasi, ir visa tai bazuojama sa-magonu. Ta proga garbinamas sa-magonas bei jo gamintojas.

Tokie įvykiai plačiai nuskamba apylinkėse. Visa tai labai išpobu-lytina pačių suvažiausių iš miesto ir kaimo svečių gertąjį ir garbintą-jį samagoną ir tuo būdu tam biau-riam nuodul suteikiamos morali-nės ir faktinės egzistencijos teisės, o samagono gamintojui rusikaltė-liui, lyg įduodamas garbingo tau-liečio diplomai.

Manau, nėra reikalo plačiau su-stoti prie to, kokią žalą padaro tok-

sai kai kurių miestiečių — santy-kiavimas su kaimu ir kokias per-spektyvas turi tauta, kuri rodo ten-dencijos didinti samagono gamybą bei vartojimą ir kai prie to darbo prisideda inteligentais vadinamie-ji.

Ypač pastariesiems toks pakly-dimas tiesiog nedovanotinas.

Tebūna gėda ir tautinis pasmer-kimas tam, kas tą nuodą gamins, jį vartos arba tam darbu talkinin-kaus. Toksai nevertas vadintis lietuviu.

Kiekvienas privalo tuo susirūpi-ni, o ypačingai tuo privalo susirū-pinti ir su ta blogybe kovoti lie-tuvis inteligentas, kuris pašauktas būti lietuvių tautinio gyvenimo va-dovu.

B. KALVAITIS

Idealizmas ir spekuliacija

„Zemaičių Žemė“ (Nr. 18) griežtai pasmerkia dabar įsigalėjusią spekuliaciją ir ragina valdžią į energingą kovą su ja. Laiskrastis sako, kad visais laimais ir visuose kraštuose buvo dvi priešingybės — idealizmas ir spekuliacija.

Vieni žmonės aukojo ne tik savo tur-tus, asmeninę gerovę ir patogumus tautos labui, bet ir gyvybę. O kiti, lindėdami kampuose ir bijodami dienos šviesos, spekuliuojo idealistų nuo-pelnais: naudodamiesi proga, pigiai pirko, brangiai pardavinėjo, juokda-miesi iš valstybės pareigūnų nusta-tytų kainų; kiti vogė viską, kas buvo menkai saugoma; dar kiti tinginavo ir gyveno iš neaiškių tarnybų ir už-darbių.

Ypač šiuo metu tokiems ir kito-kiems spekuliantams atsivėrė durys į turtus. Štai kyla kainos, iš rinku dingsta reikalingesnės prekės, iš ūki-ninkų perkami riebalai ir javai už iš rinkos išnykusį ar labai suvaržytai parduodamą žibala, avalinę, drabu-žius, cukrų, pasagas, vinis ir kitus ūkininkui reikalingus daiktus. Ar tai ne blauri spekuliacija? Vieni kariavo ir kariavo, nesigalėdami gyvybi, o kiti, prisivogę įvairių daiktų, varo ne-švarią prekybą, nedirba naudingo darbo, išnaudoja tautos idealizmą sa-vo dykaduoniavimui.

Tokie spekuliantai — nešvarūs ir kenksmingiausi tautos parazai-tai.

kuriuos tuojau reikia griežtai išvarty naudingo darbo dirbti. Jei nieko negelbsti bedarbių registracija ir įsaky-mai gražinti visokius karinius, žydų ir komunistų pasisavintus daiktus, tai reikėtų patikrinti visus miestų gyven-tojų pragyvenimo šaltinius, profes-jas, tarnybas ir darbus. Jei kuris bus be aiškaus darbo, tuojau vartų pri-verta į darbo stovyklas ar kitokias darbovietes. Gyvenimai iš sutaupu, iš palikimų, iš menkų nenualintinių

darbų turi baigtis. Spekuliacijos pre-kėmis turi būti suvaržytos iki aukš-čiausio laipsnio. Spekuliantai turi būti baudžiami didėlėmis baudsmėmis. Piniginės bausmės turėtų būti spekuliantams netalkomos, nes nėra sumos, kurios spekuliantas negalėtų savo kailį gūbėdamas, sumokėti.

Spekuliantai iškelia reikalingiausių prekių kainas iki pasakiško didumo, marina badu gausias ir mažai uždir-bančias šeimas, dykinėdami nedirba naudingo darbo. Jų prekyba naudinga tik jiems vieniems, o kenksminga visai tautai. Net moraliniu atžvilgiu spekuliacija yra baustina, nes tvirkina „gabius ir sumanius“ padugnių gyventojus, masindama pinigais ir tinginio gyvenimu.

Valstybės organai į paplitusią spe-kuiliaciją turėtų greitai ir smarkiai reaguoti, bausti priverstinu darbu „prekybininkus“, griežtai nustatyti produktų kainas ir jas kontroliuoti.

KRONIKA

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSI-TETO

Kaune Statybos, Technologijos ir Filo-sofijos fakultetuose ir Medicinos fakulteto odontologijos ir farmacijos skyriuose veikia III, V ir VII semes-trai, o Medicinos fakulteto medicinos skyriuje V, VII ir IX semestrai.

Apie darbo pradžią I semestru bus painformuota vėliau. Prašymai įstoti į I semestrą dar priimami.

I Universitetą, be studentų ir lais-vaųjų klausytojų, priimami ir hospi-tantai atskirų dalykų klausyti.

KAUNO MOKYTOJŲ SEMINARIJA PAVASARI IŠLEIS APIE 100 NAUJŲ MOKYTOJŲ

Kauno mokytojų seminarija yra įkurta šį rudenį. Joje mokosi per 220 mokinį. Iš viso seminarijoje veikia septyni kursai: iš jų — trys ketvir-tieji. Šių mokslo metų pabaigoje nu-matoma iš seminarijos išleisti apie 100 naujų pradžios mokyklos moky-tojų.

Seminarijos patalpose yra suorgani-zuota pavyzdinė mokykla, kurioje būsimieji mokytojai atlieka praktikos darbus.

Seminarijoje veikia ir kooperatyvas, kuris aprūpina mokinius rašomąja medžiaga. (ri)

KAUNO SUAUGUSIŲ INSTITUTAS RUOŠIA ŠIMTUS NAUJŲ SPECIALISTŲ

Kauno suaugusių institutas pradėjo formuotis šį rudenį. Ir po keleto savai-čių buvo atidaryti buhalterijos, mašinra-šio kursai. Šiuo metu jie persiformavo į atskirus skyrius.

Dabar institute jau veikia visa eilė naujų skyrių. Bendrojo lavinimosi sky-rius ugdavins paruošti klausytojus iš gimnazijos kurso. Administracijos sky-rius ruošia kvalifikuotus administrato-rius. Buhalterijos skyrius veikia dviem ciklais: a) ruošia buhalterius specialis-tus, (šio ciklo mokslas tęsiasi vienerius me-tus) b) šemesnio rango buhalterius. Ir jiems mokslas tęsiasi 6 mėnesius. Agro-technikos skyriuje ruošiami aukštesnio ir žemesnio rango specialistai.

Nuo lapkričio 3 d. atidaromas teh-nikos skyrius. Jis veiks trimis ciklais: 1) ruoš paprastus, kvalifikuotus įvairių technikos sričių meistrus, 2) jaunes-niosius technikus ir 3) technikus, kurie, be kito ko, turės teisės stoti į Technikos fakulteto antrąjį kursą. Šalia šių sky-rių dar projektuojama suruošti ne tik mieste, bet ir kaimuose kursus, kurių tikslas bus ruošti kvalifikuotus įvairių specialybių darbininkus.

Atidarius technikos skyrių, tikimasi

Ekranas

Filma iš cirko gyvenimo

Cirkas daugelį patinka, bet taip pat daugelis turi klaidingą supratimą apie cirko artistų gyvenimą. Apie pastarąjį dažnai atsiliepiama „u kandžia pašalpa, nesiepiant pasityčiojimo, nevengiant pasmerkimo. Tarytum cirko artistai būtų paskutinės kategorijos nlekšai, ta-rytum kiekvienas jų pasielgimas ne are-noje yra piktinantis, neturįs nieko bendro su įprastu žmonių santykiavimu. Pana-ši galvosena yra per lengvo pobūdžio, kad ją būtų galima panaudoti visam cir-ko artistų gyvenimo apibudinimui. Nagalima, aišku, teigti, jog ir jų tarpe nepasitaiko miglotų asmenybių, bet kur panašų nera-sime. Žmonės kiekvieną vakarą kovo-ja su mirties pavojumi vien tik dėl to, kad patenkintų ištroškų stiprių vaizdų žiūrovą ir kartu uždirbtų lėšų pra-gyvenimui. Tie žmonės yra susikirdę atsikirą, savitą gyvenimą, kurio prošvais-tės gana keistokos eiliniam piliečiui, nu-sitačiusiam viską vertinti paviršutiniš-ka, be gilesnio įsijautimo.

Vieną kitą cirko gyvenimo atlauzą pa-telkia kino teatre „Kapitol“ su pasi-sekimu demonstruojama filma „3 Ko-dona!“. Apie 3 Kodonus dažnas esame girdėję, kai kas ir matę jų triukus ku-riame nors užsienio didmiestyje. Savo trigubu salto jie pavergė viso pasaulio cirko entuziastų širdis, kol jų nelstiko liūdna likimo ironija.

Aštri, didžiadiavasiška melė ir jos nete-kimas nuvarė į kapus du Kodonus. Gi trečiasis, dar šiandien gyvena, vedęs buv. Ispanų šokėją, gyvena Kalifornijoje, kur Los Angeles turi įsigijęs namą, nuomo-

ja kambarius iš to susirenka pragyveni-mui reikalingų pinigų.

Filma pasišovė nušviesti visą Kodonų gyvenimą, nuo pat jaunųjų dienų. Dėl to žymiai nukentėjo pačios filmo pasi-sekimas ir įtikinamumas. Žymiai d'eso-nio išpūdiio būtų buvę susilaukta, jei ekrane būtų būtų išvydę pasikra, pačią būdingiausią nuotrūpą ir dramatiškai pa-sibaigusio 3 Kodonų gyvenimo. Bet ir dabar matant daugiau reportažinio žanro vaizdus, pasisekimas didelis, užtarnautas ir teisingas.

Renė Deligen sukuria nerimastingą blaškiančios sielos ir kibirkščiujančią jaunų Kodonų, kurį ugnina, žėruojanti melė priverstė griežtis revolverio. Mirus žmonai, taip pat žymiai artistai, Lilianai Leitsel, jo jausmai voratinkliška susipy-nė, Kodona pasijuto be didžiojo gyveni-mo akstinio. Jis ieško atsigalvavimo pas partnerę Verą Bruce, bet ji nėra Liliana. Vera Bruce pati tai gerai supranta, nes Kodonas ją vedė vien dėl to, kad joje įšveilja Lilianos pasikirus broučius ir ypa-tybes.

Dvyniai cirko savininkai, žina vėją vienintelį dalyką pasaulyje — gerą biznį, kad ir žinant Amerikos bizneriaus ypa-tybes, truputį perdaug nušaržuoti. Žy-miai geriau vykęs menedžeris, kaupias savyje tipiška amerikona.

„3 Kodona!“ — didžiulė, prtvinkusi skausmu ir heroizmo filma. Nos pasitai-ko dalykų nukrypimų nuo tikrovės, bet ir iš rodomų vaizdų galima susidaryti tikrą įspūdį apie didžiųjų cirko dieval-čių gyvenimą.

K. ČERKELIŪNAS

„Alpių karalius“

Kukli, be ryškesnių pretensijų fil-ma žiūrėma įdėmiai, bet ne ypatingai varginančiai. Ji nieku būdu netelkita prie filmų, kurstančių pigiuosius jausmus. „Alpių karalius“, nors toje filmoje lukštenama eilinė kalnų gy-ventojų drama, pasižymi paprastumu ir dažnam žiūrovui, atidžiau neįsmagrinėjus pasikirus atidėliu, įspūdis nėra perdaug aštrus ir dėkin-

gas. Vis dėlto ne vienoje vietoje fil-mos vaizdai pateikia tinkamos me-džiagos, tarnaujančios didesniam žmogaus sielos pažinimui.

Filma yra sukurta pagal L. Gangho-ferio romaną. Ypatingų prašmatnu-mų nėra nei knygoje, nei pagaliau pagal jo filmoje. Siužetas paprastas, kai būt, truputį nuo dažno kartoji-mo blankokas, net įgrisęs. Žmočius iš miesto, šį kartą grafas, suviloja paprastą kaimo mergaitę, kurią savo laiku palieka. Iš viso draugavimo nedarydamas rimtesnių išvadų, tik pasitenkinamas eilinės jaunųjų avantiūros sąskambiu. Mergaitės garbe stoja ginti jos artimieji, susi-daro painiava, įsijopa policija, kpa-trabandininkai. Galas atnevena visus klauvinius. Teisingieji laimi, ir... kaimą nuskamba dvigubų vestarčių džiugese.

„Alpių karalius“ parodė, jog 19 kurdams, nudėvėto siužeto įmanoma išgauti kažkas gražaus ir patrau-kliančio. Kiekviena smulkmena kruopščiai atliktai, ir vaizdai tyliai sminga žiūrove galvosonon, stilingai klostel vienas prie kito. Visų tų vaizdų derinys įgauna grožio, nebe-blukusio, prasmingo, džiuginančio.

Kaimo skulptoriaus vaidmuo at-tenka Paul Richter. Tylius, kaip Kauno viršūnės giedrą dieną, užėjus ne-žabėtų aštrų dėkimui, jis tampa ug-ningas, nepaisas įprastu gyvenimo poelgių, už kuriuos, šėmsmū nudū-gus į praetį, kenčia, laukia atpildo, bet vis dėlto pagaliau laimi. Jo jaus-mas mylimai marginal gilus, įtikinas ir prasmingas. Tų jausmų inspiruo-tas jis gina merginos garbę prieš širdžių premogautoją jaunąjį grafa.

Didingi gamtos vaizdai yra tikroji filmos puošmena. Gamtos mėgėjų čia reta proga pasigėrėti, pasitengti įminti kalnų slėpius, taip rūpestingai saugomus debesų ir aštriabriu-nių uolų.

Hensi Knotek vaidina itin naivia, trapią kaimo merginą. Jos jausmai jaunajai grafiui nuostėrūs, jį pasitiki miestiečių, laukia iš jo to paties. Bet nepažįstančios gyvenimo ir ypatingai mieste donžuonų, merginos lūkestis skaudžiai suskaldomas. Ji netenka atsparos taško ir pasirenka kelią į mirtį. Bandymas nepavyksta — mergina prisiekia naujam gyvenimui. Praeitis sugriauta iki pamatų, grafas skendi šėbėliuose. Mergina lieka kaimė, kalnų prieglobaty, ir širdimi susierakina su tokiu pat vie-namindiu vaikinu.

Įdomus priedas „Mūsų vaikai — mūsų ateitis“, parodas kaip dabarti-nė Vokietijoje rūpestingai globojami vaikai ir stengiamasi jiems suteikti geriausias sąlygas, nes, vado iš-dėsiu, jų vaikų, didžioji užduotis yra užtikrinti tautai egzistenciją.

J. RIMUTIS

Grudžio kūrinių koncertas: 18.30 Lai-ko įvykiai, pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių k.; 20.15 Žinios, pro-grama rytdienai; 20.30 DNE pranešimai; 20.50 Patarimai ūkininkams; 21.00 Ka-merinės muzikos koncertas; 22.00 Žinios vokiečių k., po ju — žinios lietuvių k., šokių muzika; 23.00 Programos pabaiga.

SPORTAS

Atgyja užmirštas bėgimas

Jau senokai Vokietijoje rengiamos įvairios rungtynės, kurių pelnas skiri-amas žimos pagalbai. Kad būtų gaunama daugiau pajamų, išsivai-vojama būdingesnių dalykų. Štai dabar į madą įėjo bėgimas trimis kojomis. Čia paprastai dalyvauja du bėgikai. Vieno dešinė koja prišūsiama prie kito kairiosios ir taip sutartinai bėgama. Dar 1895 metais berlyniečiai Schultze—Wernicke 100 m sukūrė per 13,4. Toliau skliaustant sporto istorija, galima pažymėti, jog 1897 m. tie patys bėgikai 100 jardų nubėgė per 11,4. Dar vėliau Schultze—Wernicke pagerino savąjį 100 m rekordą iki 12,8. Šios atžymėtinios pasekmės nublanksta prieš amerikiečių Robert-sono ir Hillmano pasiekimus. Robert-sonas—Hillmannas 1906 metais 100 jardų prabėgo per 11,0 ir 100 m sukūrė per 12,6. Šie laikai išliko iki šių dienų, nes trikojis bėgimas buvo užmirštas, ir niekas jo neapraktikavo. Vis dėlto ir dabar nesuklysimė pasaka, kad Robertsono—Hillmano pasekmės yra visiškai geros. Tas pats Robertsonas vėliau pasižymėjo ir ki-tose lengvosios atletikos varžybose. Tarp kitko jis kaip Amerikos Jungtinių Valstybių komandos treneris yra paruošęs ją ne vienai olimpiadai.

Trumpai iš užsienio

— Pranešama, kad kovose prieš bolševizmą žuvo geriausias suomių šuolininkas su kartimi Lahdesmaekis. Geriausia jo pasekmė yra 4,16 m.

Savo srityje jis laikomas vienu ge-riausių visoje Europoje. Ir šiemet Lahdesmaekis, persėkęs 4,00, Europos šuolininkų su kartimi lentelėje užima vieną pirmųjų vietų. Be Lahdesmae-kio, žuvo žinomas slidininkas Lappa-lainen. Jis daug kartų atstovavo savo kraštą pasaulinėse pirmenybėse ir žimos olimpiadose.

— Šiemet pirmą kartą įvyko fut-bolo varžybos Alpių taurėl. Pirmąją vietą užėmė FC Vienna.

— Vejlė miestely danų plaukikė Ragnhildė Hvegerė laimėjo 200 m laisvu stiliumi per 2:26 ir 100 m nu-gara — 1:18,4. 200 m krūtine pirmą-ja atplaukė Soerenšėnė. Laikas 3:10,2.

— Lapkričio 9 d. Budapešte įvyks penktosios tarpvalstybinės futbolo rungtynės Vengrija—Vokietija.

— Norberge, Švedijoje, lengvatletas Erikssonas leties metime pasiekė 71,99. Tai geriausia šių metų Švedijos pasekmė. Pasaulio lentelėje šie-met pirmuoju eina suomis Mikkola — 73,76.

— Švedijos slidžių sąjunga nutarė kuo gausiausiai dalyvauti 1942 m. pa-saulinėse pirmenybėse Garmisch — Partenkirchene. Švedai atsiųs rinktinę komandą visoms varžyboms.

— Nežiūrint šaltoko oro ir nepa-geidaujamo vėjo Sundbyberge švedų lengvatletai pasiekė atžymėtinų pa-sekmių. 10.000 m laimėjo Hellstroem-as, parodęs laiką 30:47,6. Antruoju atbėgo Pettersenas — 30:53,0. 3000 m pasibaigė Andersono pergale. Lai-kas — 8:31,0.

Pagaminta 61.000 tonų durpių

Bolševikams smarkiai apnaikinus miškus, durpių klausimas pasidarė dabar aktualesnis. Bet iki šiol durpių trestas silpnai veikia. Bolševikiškais laikais suorganizuotas Durpių trestas pateko į žydų rankas. Čia, kaip ir kitose srityse, buvo didelė betvarkė: laiku neparuoštos mašinos, per vėlav išleista su mašinomis į durpynus ir kt.

Karo metu Durpių trestas nustojo tik kai kurių susisiekimo priemonių: 10 sunkvežimių ir 2 lengvų mašinų. Durpių kasimo agregatai išliko sveiki, tik išlankstė visi darbininkai, kurie buvo suveruoti iš tolimesnių apylinkių. Ryšys ir darbo jėga atstatyti durpynuose buvo labai sunkus uždavinys. Per vasarą pagaminta durpių 61.000 tonų. Dabar durpės jau baigiamos iškovinti, o kai kurie durpynai baigiami ir tuštinti.

Kad kitais metais durpių produkcija žymiai pakiltų, dabar jau yra organizuojamos lokomobilių remonto dirbtuvės, organizuojami kursai pagrindiniams specialistams paruošti. Sekantį durpių kasimo sezoną numatoma paleisti į darbą apie 60 durpių kasimo agregatų ir jais pagaminti apie 200.000 tonų durpių.

Reikalinga namų ruošiai mergina, mylinti vaikus. Rekomendacija būtina. Vairganto 20, telef. 23749.

Ispėjimas ūkininkams

Einant Reichskomisarų Rytų Kraštui potvarkiu Nr. 1 ir prie jo vykdomais nuostatais „dėl gyvulių ir mėsos ūkio, liečiančio skerdimųjų gyvulių rinką ir laikinį mėsos vartojimo tvarkymą“, visame Lietuvos plote tik A. B. „Maistas“ yra įgaliosas supirkinėti iš ūkininkų skerdimuosius gyvulius ir paukščius. Mažus miestelius mėsa aprūpinti Akc. B-vė „Maistas“ turi teisę įgaliosis kooperatyvus pirkti gyvulius ir paukščius, tačiau tik to miestelio reikalams sulig nustatytomis normomis.

Niekas kitas skerdimui skirtų gyvulių ir paukščių pirkti neturi teisės. Tačiau gaunamos iš krašto žinios,

log ūkininkai nekreipia tinkamo dėmesio į potvarkį Nr. 1 ir skerdimui skirtus gyvulius ir paukščius laisvu noru pardavinėja kariams ir civiliams asmenims.

Toks pardavimas vykdomas, kad gautų keletą ar keliolika markių daugiau negu A. B-vė „Maistas“ gali mokėti. Tačiau gyvulių pardavimo prievolė turi būti išpildyta.

Apskritys, valstai, seniūnijos ir atskiri ūkininkai turi būtina parduoti skirtą žemės kiekį Akc. B-vė „Maistas“.

Laisvas gyvulių ir paukščių pardavimas kariams ar civiliams asmenims į pardavimo prievolę nebus įskaityta. Ūkininkai, gaudami didesnę pelną ir vėliau negalėsiantieji atlikti pardavimo prievolės, gali susilaukti labai sunkių pasėkų ir net netekti savo ūkio.

Todėl Akc. B-vės „Maistas“ Valdya laiko savo pareiga išpėti visus Lietuvos ūkininkus nesivaikyti aukštų pelnų, bet atlikti savo pardavimo prievolę ir parduoti skerdimui skirtus gyvulius (galvijus, kiaules, veršius, avis) ir paukščius tik Akc. B-vė „Maistas“ jos supirkimo vietoje.

AKC. B-VĖS „MAISTAS“ VALDYBA

Kooperatyvų žiniai

Generalinio Komisarų Kaune įsakymu žalių odų ir kailių pristatymo reikalui („I Laisvė“ Nr. 96) visos žalios, sūdytos ir džiovintos odos, bei visų rūšių kailiai turi būti pristatyti „Maistui“. Vietose, kur nėra „Maisto“ odų sandėlių „Maistas“ už tam tikrą % odų ir kailių supirkimą siūlo

Smulkūs skelbimai

100 rb. sumokėtu asmeniui, nurodžiusiam kur yra mano sachmatas ir šaškės su dėže, buvusios „Žalbo“ spataluose. Dingę daiktai pagaminti iš raudono P. Amerikos medžio ir brangūs kaip atmintis. Negražinus trauksiu teismo atsakomybėn.

M. LAIGONAS, Kaunas, Vilniaus g-vė 22, prie pat Bazilikos, specialiai galandą, šlifuoja ir poliuruoja įvairių rūšių peilius, žirkles, skustuvus ir chirurginius instrumentus. Darbas atliekamas skubiai ir sąžiningai. 1778(1)

Kad neekivotum laiko ir neišleisium veitui pinigų, turėdamas atlikti reikala, kreipkis į vertimų, perrašinėjimo ir informacijos biurą, Kaunas, Duonelaičio g. 4-a, tel. 27179. Čia gausi pasiūlymus ir nurodymus visais Tamsta rūpinimais klausimais. 2037(6)

Reikalingas vertėjas, gerai mokas lietuvių ir vokiečių kalbas žodžiu ir raštu. Atlyginimas geras. Kreiptis į Geležinkelių Valdya Vilniuje, kamb. 455 darbo valandomis. 1898(7)

Skubiai ieškau šeiminingos vietos ūkyje. Eiu baigusi Ž. Ž. ūkio Mokyklą ir galu duoti rekomendacijas. Teirautis telefonu 22329 kasdien nuo 9 iki 3 val. 2012(2)

Kas žino apie mano buto daiktų likimą ar kur jie randasi, prašau man pranešti. Adv. Juezas Bataitis, Kaunas, Sapiegos g-vė 1, bt. 11; tel. 29790. 1950(1)

Pirkiau rašomąją mašiną, foto aparatą, arifmetrą, Laisvės al. 38, bt. 4, telef. 21407. 1930(5)

Pirkiau sidabrinę lėpę. Siūlyti nurodant kainą ir stovį Vyt. Sidlauskui, Kestučio 24 N., telef. 20191-31. 2093(1)

100 rublių duosiu tam, kas nurodys ar išnuomos kambarį su baldais miesto centre ar arti jo. Siūlyti 8,30-16,30 val. telef. Nr. 24902. 2089(1)

Studentas, korepetitorius duoda pamokas. Siūlyti tel. 21659. 2090(1)

Mokantis kalbėti vokiečių, lietuvių, rusų ir lenkų kalbomis tuojau ieško perkalbėtojo, istaigoje sargo ir panašaus darbo. Siūlyti: Lukšio 12, b. 3, telef. 41283. 2091(4)

Parduodama vyriška mažai dėvėta šuba. Kaina 500 Rm. Teirautis: Šančiai, Kranto al., Nr. 21, but. 4. 2092(1)

Skubiai reikalingas 2-3-jų kambarių butas su virtuve miesto centre. Pagaudaujama apšildomas krosnimis. Nurodžiusiam atlyginasiu 300 rb. Skambinti tel. 25209. 2088(1)

Kas žino apie Aleksandrą Levinską, s. Vlodo, tarnavusį Pabradaės poligone, Šaulių pulke, 234 Nr., prašom pranešti Levinskienei Kaunas, Gardino g. 16, b. 2. 2074(1)

JEI IŠVERSTI KA NORS REIK, Į SAPIEGOS 6 EIK

Vertimų biurą „Piunksa“ verčia į vokiečių kalbą prašymus, pažymėjimus ir kitus raštus, Kaunas, Sapiegos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tif. 23727. 1734

Kas pagamins 1000 porų medinių padų, praneškite Odos Sąjungai Vytauto pr. 37 Nr. Tel. 2-21-62. 2024(2)

Š. m. spalio mėn. 8 d. pamesta keli gaidų sąsiuviniai, į kurių vieną buvo įdėtas Birutės-Onos Krušikauskaitės-Vekterienės gimnazijos baigimo atestatas, išduotas 1940 m. Lietuvos Mokytojų Profesinės Dr. Jos Suaugusių gimnazijos Kaune.

Radusį prašoma už atlyginimą grąžinti į Prezidento g-vė 7 nr., but. 3, arba į 3 policijos nuovada. 2061(1)

Keisiu butą 2 k. ir virtuve su patogumais Trakų gt. 11, b. 1. Pageldaujama Žaliakalny. 2082(1)

Pamečiau pinigine su pinigais ir dokumentais. Radusį prašau grąžinti nors dokumentus į VI policijos nuovada, arba Archyvo 18. Jakačiui. 2083(1)

Pirkiau gerai išlaikytą arba naują vaikui vežimėlį ir vonelę. Siūlyti Telef. 20758. 2084(1)

DINGO! Šuo (kalė) baltas, juodais taškais eiteris-šerakės. Labai prašau pranešti už atlyginimą Vairganto 17, tel. 29395. Pasirėpinusį trauksiu atsakomybėn. 2085(1)

250 rublių duosiu, kieno nurodytas gausiu vakarinė miesto daly (maždaug nuo Malronio g-vės) 3-4 kambarių nedidelį žvartu butą su vonia ir virtuve. Nurodyti Zamenhofo 6, but. 3 (kleme). 2087(1)

Pianistė duoda muzikos pamokas ir ruošia į Konservatorią. Sužinoti: Prūsų g-vė Nr. 8, b. 5. I. G. 2049(1)

Pamestas Kestučio gatvėj rankinukas su pinigais ir vidaus pasu vardu Felicijos Sarnackaitės. Gražinusiama pasą į Daukanto g. 10-1 - atlyginasiu. 2050(2)

Kas žino apie Sofiją Sirutavičiūtę, 11 m. buvusią vaikų sanatorijoje Zaleskiuose, prašom pranešti Sirutavičienei, Darbininkų g. 6, b. 4. 2051(1)

Reikalinga tarnaitė dviejų asmenų šeimai, mokanti vilti. Kreiptis Žemaičių g. 71, tel. 28416, nuo 17-21 val. 2052(2)

Proga Kas nurodys, perlėis ar išnuomos ramiam valdininkui gera kambarį miesto centre, su atskiru įėjimu, perlėisiu 10 metrų I rūšies malkų. Skambinti darbo val. Tel. 26005. 2053(1)

Skubiai reikalingas moterų rūbų siuvėjas. Atlyginimas geras. Kreiptis: Šančiai, Juozapavičiaus pr. 53a, tel. 41726. 2075(1)

Pamečiau pasą ir pinigus. Radusį prašau grąžinti Napoleono 36, b. 5 Petkevičiui. Bus atlyginta. 2054(1)

Duosiu 500 rub. kas nurodys butą iš 2-3 kambarių su patogumais ir virtuve centre, apie Sobora. Skambinti tel. 23364. 2056(2)

Pirkiau pianiną ir vaikui lovelę. Skambinti Tel. 23602 nuo 16-18 val. 2058(1)

Jauna, inteligentiška mergaitė, baigusi 4 klases, mokanti vokiečių k., turinti rekomendacijas ieško darbo istaigoj, prie vaikų ar kambarinės. Galima pas vokiečius aptarnavimui. Rašyti į Laisvės administracija Irenai R. 2059(1)

Vertėjas, lietuvis, praktiškai mokas vokiečių k. tiek žodžiu tiek raštu, dirbes vokiečių firmoj „Asid“, Königsberg, ieško atitinkamos vietos. Kreiptis: „I L.“ adm.-joj dėl J. P. 2061(3)

Skubiai reikalinga prie dviejų metų berniuko praslyavinusi, vidutinio amžiaus, mylinti vaikus mergina. Atlyginimas geras. Pageldaujamos rekomendacijos. Teirautis tel. 23767 kasdien liči 14 val. ir nuo 20-21 val. 2062(2)

Parduodami moderniški, nauji, vilnonio pliušo minkšti baldai ir radio aparatas Philips. Tel. 41505 arba, darbo valandomis 23048. 2063(1)

PRANEŠIMAS

PRANEŠAMA buv. Profesinių Sąjungų Buhalterijos kursų kursantams, kad mokslo užbaigimas bus tęsiamas. Nuo 1941 metų spalio mėn. 21 d. visi buvę buhalterijos kursų kursantai turi užsiregistruoti Profesinių Sąjungų Centro Biure, Vytauto pr., Nr. 63, kasdien nuo 18 iki 19 valandos, Kambariys Nr. 4. 2064(2)

Gerb. p. Keleiviai, kurie važiuote iš Marijampolės sunkvežimiu į Garliavą š. m. 18 d. apie 15 val. ir pamėtė ridikulių su pinigais (apie 1.000) pasu ir kt. popieriais, malonėkit grąžinti į Kauno V policijos nuovada. 2065(1)

Parduodama užs. did. kilnojama krosnis su įrengimu. Skamb. tel. 22226 nuo 14 val. 2066(1)

Ūkui prie Garliavos (7 km už Kauno) reikalinga šeiminingė. Rašyti „I Laisvė“ adm. dėl I. K. 2067(2)

Reikalinga tarnaitė. Kudirkos al., N. 13, b. 3, tel. 25236. 2068(1)

Mainau naują elektrinį virduklį į mažai vartotą elektrinį pečiuką. Skambinti nuo 8,30-16,30 val. tel. 29359. 2069(1)

Vertimų, prašymų ir perrašinėjimo biuras. Vertimai iš lietuvių ir kitų kalbų į vokiečių kalbą. Darbas atliekamas prityrusio vertėjo. Kaunas, Vasario 16 d. gt., Nr. 10, b. 6 (kleme). 2076(1)

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius šaukia:

1) Nežinia kur esantį Petra, s. Julijono, **BLAŽEVIČIŲ** stoti teisman laike 6 mėnesių atsakovu jam iškeltoje Marijos Blaževičienės byloje dėl ištuokos (S-60-41). Nustatytu laiku atsakovui nestojus, byla bus sprendžiama be jo. 2071(1)

2) Nežinia kur esantį Antaną, s. Leono, **LEIMONTŲ** stoti teisman laike 6 mėnesių atsakovu jam iškeltoje Veronikos Leimontienės byloje dėl ištuokos (S-74-41). Nustatytu laiku atsakovui nestojus, byla bus sprendžiama be jo. 2072(1)

3) Nežinia kur esančią Oną Steponaitytę - **GRACHAUSKIENĘ** stoti teisman laike 6 mėnesių atsakovu jam iškeltoje Stasio Grachausko byloje dėl ištuokos (S-63-41). Nustatytu laiku atsakovui nestojus, byla bus sprendžiama be jos. 2073(1)

SKELBIMAS

Statybos Trestas, Laisvės al. 16

skelbia varžytynes

esančius prie Vičiūnų km. Nemune sielius apie 1450 ktm., suplukdyti ir užtraukti Nerimi iki Lentpūvės nr. I, Varnių g-vė nr. 2 ir Stalių d-vės nr. I, Jonavos g-vė 72. Pasiūlymai priimami iki š. m. spalio mėn. 24 d. darbo valandomis nuo 8,30-16,30, kambar. nr. 25. Statybos Trestas 2080(2)

PADEKA

„Zaliavos Centro“ p. Direktorui, tarnautojams ir visiems dalyvavusiems laidotuvėse mano vyro, nuoširdžiai dėkoju. P. Telksnienė.

A/A. B-vė „Didmenų Prekyba“ perka obuolius ir įvairias daržoves savo sandėly, Nemuno g-vė 18 ir moka aukštas kainas.

Agentai - supirkinėtojai provincijoje prašomi siūlymus skubiai siųsti į bendrovės kontorą, Laisvės Alėja 56. 2070(1)

Skelbimas

Joniškėlio Apylinkės (Biržų apskritys) ligoninei skubiai reikalinga akušerė ir medicinos sesuo (pragyvenimo sąlygos palankios) — o Joniškėlio Sveikatos Punktui, Gydytojas Punkto Vedėjas. 2060(2)

Skubiai reik. lugi darbininkai įvairių specialybių ir juodadarbiai statybos darbams. Darbas Kaune ir provincijoje. Kreiptis: Ožėskienės 18, Statybos Trestas. 2066(1)

Reikalingi

dipl. inžinieriai statybininkai ir technologai

Kreiptis: Krašto ūkio Generalinio Tarėjo Technikos Tarnybon, Gedimino g-vė 7, telef. 23392. 1979(3)

Kauno Teatras

Antradienį, spalio 21 d., **MARIJA STIUART** F. Šilerio 6 p. tragedija Bilietai nuo 1-8 rb.

Trečiadienį, spalio 22 d., **RIGOLETTO** Verdį 4 v. opera Bilietai nuo 2-15 rb.

Penktadienį, spalio 24 d., **ZENTAS** V. Krėvės-Mickovičiaus 8 pav. sodž. gyv. vaidmai Bilietai nuo 1-8 rb.

Šeštadienį, spalio 25 d., **TANNHÄUSER** R. Wagnerio 4 v. opera Bilietai nuo 2-15 rb.

Sekmadienį, spalio 26 d., 13 val. **KLASTA IR MEILĖ** F. Šilerio 5 v. tragedija Bilietai nuo 1-8 rb.

Sekmadienį, spalio 26 d., vakare **GULBIŲ EŽERAS** P. Čaikovskio 4 pav. baletas Bilietai nuo 2-12 rb.

Spektaklių pradžia 18,30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val.; šventadieniais — nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

Kauno Jaunimo Teatras

Šeštadienį, spalio mėn. 25 d., 16 val. **12 BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKŠČIUSIŲ**

S. Čiurlionienės 4 pav. pasaka **TĖVO PALIKIMAS** 3 pav. inscenizuota liaudies pasaka.

BREMENO MIESTO MUZIKANTAI 4 pav. inscenizuota brolių Grimmų pasaka.

KONCERTINĖ DALIS Bilietai parduodami teatro kasoje (Laisvės al. 41, telef. 23717) nuo 10 iki 15 ir nuo 17 iki 19 val.

SKELBIMAS

KAUNO PRAMONINIŲ GAMINIŲ PREKYBOS SIUVYKLA iš Daukanto g-vės Nr. 13 persikėlė į Laisvės al. Nr. 23 ir priima užsakymus vyriškų ir moteriškų rūbų.

KAUNO PRAMONINIŲ GAMINIŲ PREKYBA 2027(2)

I LAISVĖ

Redakcija — Duonelaičio 24, II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520, redakcijos sekretoriaus — 21414, redakcijos—20530. Interesantai priiminėjami 12-13 ir 17-18 val.

Administracija — Duonelaičio 24, I a., tel. 26375. Skelbimai priimami tik iš vakaro iki 18 v.

„I Laisvė“ skelbimų kainos: darbo ieškantiems Rub. 2.-; darbo siūlantiesiems Rub. 10.-; pirkimo ir pardavimo smulkūs skelbimai Rub. 15.-; valdinių ir prekybinių istaigų skelbimai 1 petito eilutė 4 rub. Adresas: Kaunas, Duonelaičio g. Nr. 24, tel. 26375. Administracija atdara nuo 8 iki 18 val. Leidžia a. a. b. „Spaudos Žodis“. Spausdina „Žalbo“ spaustu- vė (Kaunas, Duonelaičio 24).

Ramiojo vandenyno padėties mįslė

Jungtinių Amerikos Valstybių ir Japonijos santykiai lemiamoj fazėj

Japonijos ir Jungtinių Amerikos Valstybių pasitarimai vyko jau nuo vidurvasario. Juos supa tyla: netuoj pasidarė žinomas net pats pasitarimų faktas, o apie jų eigą dar ir dabar nesama tikslesnių bei smulkesnių žinių. Tiesa, neklystant galima tarti, kad Vašingtonas tyrinėjo kaimą, kuria japonus būtų galima atitraukti nuo ašies ir atkalbėti nuo naujosios Rytų Azijos tvarkos, o japonams buvo svarbu susikurti sąlygas kuo sklandžiausiam Rytų Azijos pertvarkymo vykdymui. Matyti, kad abu pokalbininkai vienodai atkakliai laikėsi savo pozicijų, ir derybos neslinko į priekį dar ir dėl to, kad abi pusės laukė, kokių naujų duomenų įneš tebevykstantis didysis ginklų susikirtimas Rytų Europoje.

Nūn toks posūkiu metas jau yra atėjęs. Didžioji vokiečių ofensyva vidurio ir pietų sektoriuje praktiškai yra užbaigta, o japonai karinį sovietų pasipriešinimą. O kadangi sovietai yra ir Ramiojo vandenyno pakraščio valstybė, tai šitas vokiečių ginklo laimėjimas prieš sovietus pakeitė padėtį ir Ramiajame vandenyne, kur vyksta japonų ir amerikiečių politinis žaidimas. Japonų kunigaikščio Konoye vyriausybė, dvejetainį mėnesių bandžiusi susitarti su Rooseveltu ir tuo būdu karą lokalizuoti, pasitraukė ir užleido vietą gen. Tojo kabinetui, kuris pasiryžęs siekti didžiųjų Japonijos tikslų visomis priemonėmis, kokių tik aplinkybės pareikalas.

Tokiu tai būdu Jungtinių Amerikos Valstybių ir Japonijos santykiai lėjo į sprendžiamąją fazę. Japonų imperatoriškojo štabo laivyno spaudos šefas kpt. Hiraide, padėtį apibūdindamas, pažymėjo, jog artėjęs lemiamasis sprendimas, ir japonų imperijos likimas pareinąs nuo to, ar bus pradėta laiku veikti. Japonų laivynas suprantąs savo misiją ir esąs pasiruošęs. — Prezidentas Rooseveltas taip pat nuolatos tariasis su savo admirolais, ministrais ir generolais ir apie tuos pasitarimus nė žodelio neišleisdžia ir viešumą. Suijudimas ir Kanadoj bei Australijoje.

Ramųjį vandenyną dar tebe gaubia mįslė. Abu frontai tebetikrina savo tvirtumą. Tenka laukti tolimesnio šios evoliucijos etapo.

Madride suimtas „Times“ korespondentas

Jis buvo persirengęs elegantiška moterimi

MADRIDAS. Madride buvo suimtas Londono „Times“ korespondentas Wrangal Crakeris, kuris prieš kelias dienas iš Vidurinių Rytų vyko į Ispaniją, o iš ten per Lisaboną turėjo grįžti į Londoną. Suėmimas įvyko nepaprastomis aplinkybėmis. Vienoje iš pagrindinių Madrido gatvių Ispanijos policijos valdininkams krito į akis viena labai elegantiškai apsirengusi moteris, kurios nepaprastai didelės kojos aiškiai prieštaravo jos moteriškam elegancijai. Ta moteris turėjo modernų turbaną su plunksnomis, buvo apsivilkusi brangiais sidabriniais lapių kailiniais, šviesiai žvilgančia suknele, šilkėnėmis kojineis ir turėjo porą šviesios spalvos odinių piršinių. Policijos valdininkams paprašius tą moterį parodyti dokumentus, pasirodė, kad tai buvo vyras, kuris šio metu grabaliojo Ispanijai ir Madrido policijos organų buvo pripažintas kaip minėtasis „Times“ korespondentas. Wrangal Crakeris pasilikio Ispanijos policijos apsaugoje. Patikrinus jo paketus, buvo surasta labai įdomių dokumentų. Toliau tas reikalas buvo perduotas spresiti užsienių reikalų ministeriui.

SOVIETŲ SOSTINĖ PERKELTA Į KUBIŠEVĄ

STOCKHOLMAS. X. 20. Anglų informacijų biuras praneša, kad

Vokiečių poetas Walter Flex

Kai kurie lietuviški duomenys

Vokiečių laikraščiai pamini, kad Saaremaa-Oeselio saloje žuvo vokiečių poetas Walter'is Flex'as. Tai atsitiko prieš dvidešimt su viršum metų, kai sala buvo pirmą kartą vokiečių kariuomenės paimta. Dabar, po antrojo vokiečių kariuomenės žygio į salą, iš naujo iškilo Walter'io Flex'o vardas.

Tenka priminti kai kurie istoriniai bruožai, kaip pirmasis vokiečių žygis vyko į salą. Tai įvyko labai slaptai, nes rusų kariuomenė apie žygi nieko nežinojo. Speciali saloms pulki kariuomenė išplaukė iš Liepojaus. Vėliau prisidengdama naktimi ir kovodama su minomis pasiekė Saaremaa salą. Iš anksto buvo numatyta išlipti Tahalahtos įlankėlėje, kuri yra salos vakarų šiaurės pakraštėje. Toje įlankėlėje ir buvo išlipta į krantą. Išlipimas buvo pajustas rusų kranto artilerijos. Tačiau tai nesukliudė vokiečių daliniams išlipti.

Kiti karo veiksmai nukrypo dviem kryptim. Kariuomenės daliniai šio salos rytų ir pietų kryptimis. Rytų kryptis, tai Oresares vietos taškas arba Hlumaa salos (Dago) tiltas, kuri reikėjo atkirsti, kad rusų kariuomenė neatsitrauktų į salą. Dėl tilto išlikimo vyko eilė kautynių. Tačiau tiltas buvo išlaikytas, o vėliau buvo paimta ir pati sala. Ten ir žuvo vokiečių poetas Walter'is Flex'as. Antra kryptis buvo bendra pietų kryptis su žymiausia vietos tašku arba Kuuresares miestu. Ten taip pat vyko kautynės, kurios taip pat laimingai pasibaigė vokiečių daliniams. Pažymėtina, kad dar buvo kautynių Šorves pusiasalyje, nes tas pusiasalis turėjo tam

tikrų įtvirtinimų. Pagaliau, salos kautynės arba veiksmai buvo sudėtingi su laivyno veiksmais. Visa tai vokiečių kariuomenei dar labiau leido laimėti.

Reikia pabrėžti, kad poeto žuvmias susijęs ir su vieno būrio vado pavarde, kuri skamba lietuviškai. Pakartojame nuotyki, kaip jis aprašytas Konrad'o Flex'o knygoje apie vokiečių poeto žuvmią.

„Leitenantas Flex'as yra 9 kuopos vadas. Leitenantas, 3 būrio vadas, karininko pavaduotojui Veškalmiui (tur būt. Vieškalmiui), leidžia veikti prieš mūrinę užtvartą ties Lewwal'iu, iš kur priešas gana stipriai šaudė.

Netrukus rusų šaudymas apsimta, o kai 3 būrys pradeda pulti, priešas meta šalin ginklus ir pakelia rankas. Čia pat surenkama apie 500 belaisvių. Flex'as su atsarginiu būriu atvyko čionai ir paskyrė žmones belaisviams nugarbenti. Trečias būrys apžiūrino Lewwal'io ir Peude's namus ir be jokio pasipriešinimo paėmė dar belaisvių.

Flex'as užsako ant karo grobio žirgo ir nuėjo prie 3 būrio. Jis paliepė Veškalmiui, su kai kuriais žmonėmis, nuvykti prie parko vartų, kur stovi rusai ir pasiūlyti pasiduoti. Veškalmis rusų priekiniame dalinyje rado keturis karininkus ir voliška kalbančiam karininkui pareiškė padėti ginklus ir tą patį pasiūlyti padaryti jų kareiviams. Tačiau karininkas padėjo jam ranką ant peties ir pasakė: „Tamsta pats esi belaisvis“. Veškalmis šoko atgal, šovė į puolantį karininką ir pasislėpęs už akmens sušuko

Flex'ui: „pone leitenante, jie nenori pasiduoti!“ Netrukus pasigirdo šūvis, matyt, nutalkytas į atjojantį Flex'a. Leitenantas ištraukė kardą ir puolė į priekį. Tada pasigirdo daugiau šūvių. Vienas šūvis nutraukė Flex'ą nuo žirgo. Jis dar pakilo ir už mūro sienos sušuko Veškalmiui, kad kuopą pavada vadovauti jam...

Ten pat Preude's kapuose ir buvo palaidotas Walter'is Flex'as. Tačiau mus Walter'is Flex'as gali interesuoti ne vien, kaip žymus vokiečių poetas, bet taip pat, kaip minis savo raštuose kai kuriuos Lietuvos vaizdus ir vietas. Mat, savo metu Walter'is Flex'as kariavo Lietuvos teritorijoje, taip pat kaip savo rėžtu kariavo vakarų fronte ties Verdunu. Visa tai žymu iš jo eilėraščių ir lyrikos. Mūsų rankose esamas eilėraščių rinkinys „Im Felde zwischen Nacht und Tag“, išleistas Munchene 1922 metais, primena kai kuriuos Lietuvos vaizdus, pvz. „Fruehling am Narotschsee“ (Pavasaris ties Naručio ežeru). Eilėraštyje pavelduoti apkasai ir pavasario nuotaika. Drauge ir žėrintis saulėje Naručio ežeras. Vienas vokiečių karys griežia armonikėle, o „pavasaris pašoka ir nusišypso armonikėlei“. Be to, Walter'io Flex'o eilėraščiuose yra minimi Vilniaus ir jų apylinkių vietos vardai. Pagaliau, Walter'is Flex'as apskritai yra nemažai parašęs. Žymiausi jo kūriniai yra — „Der Wanderer zwischen beiden Welten“ — Didžiojo karo išgyvenimų knyga, skirta žuvusiems kautynių draugams, o taip pat „Wallensteins Antlitz“, ir dar apie dešimt kitų knygų. J. Zg.

Medžioklė Atlanto vandenyne

Paskutiniam anglų laivų vilkstinės puolime dalyvavusio kario pranešimas

BERLIN. Apie paskutinįjį vokiečių povandeninių laivų vienos britų lydimos vilkstinės puolimą DNB gavo tokį to puolimo liudininko pranešimą:

Tamsi naktis Atlanto viduryje. Pučia šviežias rytmečio vėjas iš vakarų ir pietvakarių. Jis neša spragintį smulkų lietų. Minutė po minutės keičiasi matomumas, ir vyrai vieno vokiečių povandeninio laivo bokšte turi sutelkti visą budrumą, norėdami išnaudoti permatomus momentus savo nepatraukiamam žvalgymui. Yra pusė devynių. Staiga vienas iš besišvalgančių vyrų pastebi jūros paviršiuje pakilimus. Jis dar kartą įsižiūri ir būdinčiam karininkui praneša apie pastebėtą lydimą vilkstinę. Laivo kapitonas skubiai ateina į tilėluka ir isako tuoj pradėti puolimą. Nakties tamsoje pastebėti šešėliai ryškėja vis didesni ir galingesni. Tai daugiau kaip 20 laivų siluetai, o greta jų lydinčiųjų laivų ir naikintuvų kontingentai. Jie apelinami. Po to iš laivo iš-

šaunama. Praslinkus mažiau kaip valandai nuo to momento, kai buvo pastebėta lydimoji vilkstinė, iš trijų prekinį laivų pakilo pataikiusių sviedinių ugnies stulpai. Šitie laivai atsilieka ir skęsta. Iš jų kylantios liepsnos ir girdimi sproginiai yra aišrmo signalas kitiems išsekančioms povandeniniams laivams. Svinta. Oras vis blogėja. Vėjas stiprėja. Lietus sproksi vis tirščiau ir, pagaliau, pavirsta ligalaikiu lietumi, kuriam esant jau vargiai galima palaikyti ryšį su lydimąja vilkstinė. Be to, priešio naikintuvai skraido iš visų pusių, stengdamiesi nuvyti neapkenčiam povandeninius laivus ir, jei galima, juos sunaikinti. Išties valandas nenutrunka vis be tikslo ir plano mėtomų vandens bombų žirzimas. Nežiūrint visų sunkumų, povandeniniai laivai tebesilako prie lydimos vilkstinės. Vakare nuskęsta dar vienas laivas. Užliarmuota britų karo aviacija čia atsiūndžia savo sunkiuosius Sunderlando orlaivius. Vis dėlto povandeniniai laivai nesiduoda nubaudomi. Antra naktį jie pakartotinai puola, leidžia torpedas ir ieško naujų aukų. Girdėti sproginiai. Kartu su pataikiusiais sviediniais iš laivų pakyla dūmai ir ugnis. Užsidegęs tanklaivis, kaip milžiniškas valduokliškas deglas šviečia audringą naktį. Lydimoje vilkstinėje aiškiai matyti tinktarka. Ji išysta. Naikintuvai, kaip užstundyti šunys, tebeskraido, bet povandeninių laivų nenusikratoma.

Brėkstant rytui, staiga vienas naikintuvas iš miglos ir lietaus uždangos atsikrenda priešais vieno povandeninio laivo vamzdį. Sviedinys pataiko jam į patį vidurį. Lėktuvas, lyg gaves smarkiausią kumščio smūgį, sulūžta į dvi dalis. Abi dalys krenta į jūrą, susiduria ir per kelias sekundes nuskęsta.

Medžioklė vyksta toliau: ieškoma miglose, rūke, lietuje, audrai siaučiant ir šėlstant pakilusoms bangoms. Kartais atrodo, lyg vilkstinė, kuri staiga pasuko į šiaurę, yra nuo povandeninių laivų pasprukusi. Bet staiga ji vėl pastebima. Vėl ateina apsiniaukusi diena. Ir vėl povandeninio laivo kapitonas staiga pastebi iš ūkanų išskridusį naikintuvą. Ši karta, kaip atrodo, tai yra vadinaimosios Churchillio klasės lėktuvas, vienas iš Anglijai parduotų Amerikos lėktuvų. Nustatomas vamzdis ir sušvilpia sviedinys. Į dangų pakyla liepsnos stulpas. Kaip smūgio išlėktas priešas grimsta ir po kelių minučių nuskęsta gėlmėse. Povandeninis laivas išvengia antro naikintuvo, kuris atsikrenda pasimti likusių gyvų nuskendusio naikintuvo igulos narių. Jis nuskrenda paskum vilkstinės. Po šio vokiečių povandeninių laivų puolimo britai į savo nuostolius išrašė 7 prekinius laivus, 3 tanklaivius, bendros 60.000 tonų talpos, ir 2 naikintuvus. Mūšis Atlanto vandenyne tebevyksta be pertraukos ir be pastigallėjimo.

Amerikos ultimatumas Gvatemalai

ROOSEVELTAS TARIASI DĖL PAGALBOS SOVIETŲ S-GAI

NEW YORKAS. X.20. Rooseveltas pakvietė Jungtinių Valstybių misijos Maskvoje vadovą Harri-maną ir Harry Hopkinsą konferencijai pasitarti apie Jungtinių Valstybių pagalbą Sovietų Sąjungai. Rooseveltas liepė pranešti spaudai, kad apie konferencijos rezultatus jokio komunikato nebus paskelbta.

TOKIO. „Tokio Niš; Niš“ praneša, kad Irako vyriausybė a'sisakė nuo prekybos sutarties su Japonija ir paragino Japonų diplomatus išvažiuoti. Pasak laikraščio, Irako vyriausybė tokiu priemoniu emėsi anglų spaudžiama fiksu sudrumsį santykius tarp Japonijos ir Irako.

AMSTERDAMAS. Anglijos kalnų pramonės ministeris paragino laikytis didžiausio taupumo, vartojant privatiems reikalams kurą. Motyvuodamas šį raginimą, ministeris, kaip praneša anglų in-

ROOSEVELTAS TARIASI DĖL PAGALBOS SOVIETŲ S-GAI

formacijų biuras, pareiškė, kad kuras esąs labai reikalingas fabrikams.

NEW YORKAS. Associated Press iš Belfasto praneša, kad ten atvyko dar vienas amerikiečių technikų ir specialistų būrys, iš viso 200 vyrų.

PRANCŪZIJA DIDŽIAUSIĄ DĖMESĮ KREIPIA Į ŽEMĖS ŪKĮ

VICHI. Žemės ūkio ministeris Cazio; šiandien per radiją kreipėsi į prancūzų ūkininkus, ragindamas pakeikti gamybą, siekiant aprūpinti šalį. Ministeris tarp kitko pasakė: „Šiandien, daugiau negu bet kada, yra būtinas reikalas tęsti toliau po karo patalpaub pradėtus žygius. Me' brangiai užmokame už dekadentišką politiką, kuri pusantro šimtmečio buvo lengvamanišką varoma. Jei mes vėl eisime tokiu keliu, vėl prieisime katastrofą. Taigi, šiandien kiekvienas turi padėti vyriausybei sprendžiant jos uždavinius, kurie, kaip ir anksčiau, yra labai komplikuoti, Prancūzijos atgimi-

Netrukus bus pradėta Žiemos Pagalbos akcija

Vakar Darbo ir Socialinės Apsaugos Vadyboj įvyko pasitarimas Žiemos pagalbos organizavimo reikalui. Jame dalyvavo pačios Vadybos, Lietuvių Nacionalistų Partijos, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus, didžiųjų mūsų ekonominių organizacijų, spaudos atstovai, buv. globos bei labdarinių organizacijų veikėjai ir kt. Pasitarimą atidarė Darbo ir Socialinės Apsaugos generalinis tarėjas dr. J. Paukštys. Pabrėžęs žiemos pagalbos reikalingumą, ypač šiais karo laikais, jis pareiškė, kad šiais metais žiemos pagelbą norima suorganizuoti daug platesnio masto, negu kuomet nors anksčiau. Norima skirti nuolatinę žiemos pagalbos organizaciją, kurios statusas jau parengtas ir skubiai pradėti pažia žiemos pagalbos akciją — įvairiausias rinkliavas ir t. t.

Po to dr. St. Daukša perskaitė patį parengtą žiemos pagalbos statutą, kad susirinkusieji galėtų su juo susipažinti ir pareiškė savo nuomonę. Tikrai dėl to statuto kilo kai kurių nuomonių skirtumų. Lietuvių Nacionalistų Partijos atstovas J. Vokietaitis, išskėes ideologinę ir visuomeninę žiemos pagalbos reikšmę, pareiškė, kad visoj toj pagalboj galėtų aktyviau pasireikšti visuomenė, kad ta pagelba nebūtų suburokratinė. Po to pasisakė prof. Ign. Končius, kun. V. Mieleška, dr. St. Daukša, dr. J. Paukštys, pulk. Pr. Saladžins ir kt. Daugumas jų padarė, kad karii pastabų statutul. Baigiant pasitarimą buvo išrinkta 5 asmenų komisija ta statutą peržiūrėti, kad kuo skubliausiai būtų galima pradėti žiemos akciją.

Atidaromas naujas dailės salionas

Šio mėn. galė, Kaune, Laisvės alėja Nr. 25, „Dailės“ kooperatyvas, susitars su Lietuvos Dailininkų Sąjunga, atidaro dailės kūrinių naują salioną. Dailininkai yra prašomi iki 8. m. spalio mėn. 25 d. pristatyti Lietuvos Dailininkų Sąjungai po 2-3 savo naujausius kūrinius, kurie bus išstatyti naujame salione parodai ir pardavimui.

Atettyje numatoma, kad mūsų dailininkai šiam salione galės ruošti savo kūrinių individualines parodas. Paveiksiai Lietuvos Dailininkų Sąjungos pataipose priimami kasdien nuo 10 iki 14 val., Maironio g-vė 39.

Nuomonė apie Sovietų S-gą

VICHI. Apie Sovietų Sąjungą „Journal“ karinis ekspertas generalas Duvalis rašo: „Sovietų Sąjunga ateinančiais mėnesiais nedaug telaukia iš Jungtinių Valstybių ir Didžiosios Britanijos, ir kyla klausimas, ka sovietai patys gali pasigaminti. Sovietų Rusijos pramonės produkcija yra sumažėjusi mažiausiai 80 nuošėmčiu. Karinėje srityje sovietų vyriausybė turi pradėti iš naujo. Sunku tikėti, kad tokiomis aplinkybėmis sovietų vyriausybė bus paėgi rimtomis pastangoms“.

MILŽINIŠKI SKERIŲ PULKAI PRIE SANCHAJAUS

SANCHAJUS. Milžiniški skerių debesys užpuolė į pietvakarius nuo Sanchajaus didžiulius ryžių laukus. Laukai visiškai išnaikinti. Tai atėmė visą pragyvenimo pagrindą 50.000 kinų ūkininkų. Daugiau kaip 200.000 kinų gresia badu mirtis. Sanchajaus miesto valdyba pasiuntė ekspertus padėčiai iširti.

RABATAS. Į Gibraltarą atvyko ispanų garlaivis „Urola“ su 17 žmonių, išsigelbėjusių iš anglų prekybos laivo „Baron Keivin“.

mas laimingoje Europoje bus galimas tik tada, kai Prancūzija rimtai pasirems žemės ūkiu. Maršalas Petains šį dalyką padarė savo programos pagrindu, o mes turime jį sekti ir jam padėti, kad būtų laimėta taika.

VICHI. Teisingumo ministeris pasirodžiusiam dekretu nepripažįsta Prancūzijos tautybės 100 asmenų, kurie prieš karą, o ypač liaudies fronto vyriausybę valdant, buvo Prancūzijoje natūralizavęsi. Jų tarpe yra 21 lenkas, 26 italai, 11 rumunų, 8 rusai, 4 raudonieji ispanai ir t. t. Saraše yra daug žydiškių pavardžių.